49ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1976 Գ. ՊՍԼԻԹ

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 22 – 5 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1907

22 ԹԷՇԻՐԻՆԷ ԱՌՆԻ 1325 29 ՇԷՎՎԱԼ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Մեծ Փողոց, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն արուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԿԵՐՊ ԱԴԱՒՈՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
صاحب امتیازی : اوهانس قرمه
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԳԱԶԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ
ԿԱՆԽԻՆ Տարեկան Վեցամեայ
Փոստով համար 80 ղր. 50 ղր.
Դուռնանէրու համար 108 » 60 »
Պատուհասմանի համար 25 ֆր. 14 ֆր.
ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԱՏՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի գրանցումներու համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ԿԵԱՆՔԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՔԻԶ ՄԸ ԿԻՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԳՈՀԱՐՆԵՐՈՒ ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ

ԻՆՉ ՊԷՏՔ Է ԾԱԽՍԷ ՇՆՈՐՇԱԼԻ ԿԻՆ ՄԸ

ԲԱՐԻԶ, 29 Նոյեմբեր

Քրա՛խ...։

Ամէն կողմ քրա՛խ, բայց Բարիզի կեանքին մէջ ալ քրա՛խ։ Նոր Աշխարհի տնտեսական տենդը կը թափուէ Նախ Հին Աշխարհը, ամէնուն բերանն է այդ բառը. քրա՛խ՝ սակարանին մէջ, քրա՛խ՝ խորհրդարաններուն մէջ, քրա՛խ՝ քաղքենիի բերանը, քրա՛խ մուրացկաններուն ու քսակահատներուն կապելայի՛ն խորը...։

Հապա կիները, աշխարհիկ տառապանքներու, դժուարութիւններու, տագնապներու ու չքաւորութեան դէմ անողոք, անայլայլ, անհակցող այդ ժայռէ կուռքերը։ Այս անգամ գոնէ տագնապը քիչ մը դպաւ իրենց գեղեցիկ մարմնին և շնորհներուն։ Դիւային քրախը ազդեց նաև գոհարեղէններուն վրայ, հարուածեց անոնց արժէքն ու գինը։ Ադամանդ, մարգարիտ, զմրուխտ, յակինթ, շափիւղայ, արեւակն կը ծախուին ոչինչ գիներով։ Հէգ փարթամուհիները երբ իրարու հանդիպին, չեն բաժնուիր առանց սպէպ տրամախօսութիւն մը կատարելու։

—Ամուսինս ծախեց մանեակս 400 հազար ֆրանքի։

—Ես ալ, սիրելիս, իմ մարգարտաշարս 800,000 ֆրանքի ծախեցի։

—Զուրի գինով ձեռքէ ելաւ ադամանդակապ քայսս. գոհարավաճառս 500,000 ֆրանք տուաւ։

Այսպէս հիմա, իրենց մէկ երրորդ գինով կարելի է ձեռք բերել այն թանկագին գոհարները՝ որոնք մեր աչքերը կը շլացնէին կարապարտ կուրծքերու ու պարանոցներու վրայ, զգլխիկ վարսերու կատարը և հուբիական դաստակներու եզերքը։

Օ՜ն ուրեմն, գոհարեղէն գնելու ժամանակն է, ո՛վ գործնական մարդիկ։ և ձեզի համար է որ գրեցի առո՛ք, դուք որ կը դժգոհիք եղեր թէ Բարիզէ գրած կեանքերս աւելի՝ «թեթեւ» բաներ են եղեր։

Այժմ, ինչ պիտի ըլլան այն դրժբաղդ փարթամուհիները որոնք կը զբաղուին իրենց գոհարեղէններէն։ Դժբաղդ, մի՛ կարծէք թէ այս բառը ճշմարիտ կրնայ ըլլալ անոնց համար. մեր քանի մը ոսկիոնց մասին երբ ծախենք հաւասար պիտի գանք իրենց։ Բայց նորաձեւութիւնը այս տարի դարման մը գտաւ ատոնց։ Բարիզեան նորոյթը այս տարի հագուիլն է առանց գոհարի։ Գուցէ այս տարի սալօններուն մէջ հանդիպինք հնօրեայ տարազին, իր անգաղանապատութիւններով։ աղդերէն մինչեւ ոտքերը ճեղքուած պատմուճանով, բուրումաւէտ ոսնամուճակներով և մատերու վրայ գոհարազարդ մատնիներով։ Այս պահուս շրջագեսներու տակ կը դրուի տեսակ մը «քօմպլիէ-զօն» ուր սեղմիրանին տեղը կը բռնէ գօտի մը, միացուած շապիկին և շապկընկերին և կուրծքը ամբողջովին ազատ կը ձգուի, ինչ որ օձոլորտ ճկունութիւն մը կուտայ իրանին։

Հոս կը յիշեմ հռչակաւոր մէկ միլադէպը Վօլթէրի, որ օր մը խնջոյքի մը պահուն փախատեայ ակնարկ մը կը սահեցնէ քովը նստող հասուն գեղեցկուհեան մը որ շատ տէքօլթէ էր։ «Գլտիկ անզգամներուս կը նայիք» հարցուց կինը պչրելով։ — «Ոչ տիկին, ձեր խոշոր սատակները կը դիտէի», պատասխանեց գրագէտ իմաստասէրը մեղմով։

Քանի որ կիներու արդուզարդին վրայ է խօսքը, հոս արձանագրեմ նաև կարծիքը Բարիզի ամենանշանաւոր դերասանուհիներէն մէկուն։ Այդ նշանաւոր կինը Օր. Սէսիլ Սորէլ հարցաքննուելով անգլիացի օրագրողէ մը, ըսաւ.

—Կին մը որ ճշմարտապէս վայելչագեղ ըլլալ կ'ուզէ, դրամը հաշուի առնելու չէ։ Դրամը միլոց մըն է, գործածուած գործիքն է բաղձալի նպատակին հասնելու համար։ Եթէ կին մը պարտաւորուած է դրամով մտաղբաղիլ, իրապէս կատարեալ չի կրնար ըլլալ գրսերեւոյթով։ Զեմ հաւատար որ կին մը ամէն օր վայելչագեղ ըլլայ տարեկան 150,000 ֆրանքէ պակասով, և դեռ պէտք է որ ինքզինքը չափաւորէ։ Իբր գաղանիք խոստովանիմ թէ տարին 250,000 ֆրանք կը ծախսեմ՝ իմ արդուզարդիս համար։

Կը ծախսե՛մ. աւելի ճիշդ չպիտի՞ ըլլար ըսել կը ծախսեն։ Ո՛չ մէկը կ'ուրանայ տազանդը Բօմէսի Ֆրանսէզի այս լուսափայլին, և սակայն իր արուեստին երեսէն տարին 40,000 ֆրանք միայն կը չահի։ Հապա մնացած 210,000 ֆրանքը։ Ասիկա ո՞ր արհեստով կը չահի հրապուրիչ օրիորդը որ եկեր կ'արհամարհէ այն կիները որ իրմէ պակաս կը ծախսեն իրենց շրջագեստներուն, շապիկներուն, գլխարկներուն և զանկաններուն համար։ Նոյն իսկ այն բարձր դասու կիները որոնք 100,000 ֆրանք կը ծախսեն տարին, պարզ քաղքենի կնիկներ են մեր օրիորդ Սորէլին համար։

Եւ խորհիլ որ այս մեծամիտ լուսափայլը «թեմ կ'ելլէ զբօսնելու համար այդ ռամիկ կնիկները, այդ անշնորհ էակները որոնք առ առաւելն 2–3000 ֆրանքնոց շրջագեսներու մէջ են պարփակուած։

Ինդիրը երբ դասնար հրապուրիչ դերասանուհիին չուրջ, ըսելիք չկար. իր դասակարգի հոյակապ արարածներուն համար ներելի են թոյլտուութիւններ ու չնորհներ, և այդ մեծագին յիմարութիւնները, միւս կողմէ, ո՛չ մէկուն վնաս ունին։

Վարտէք-Ռուսօ որ պետական մեծ մարդ մը ըլլալով մեկտեղ, նշանաւոր ալ փաստաբան մըն էր, օր մը ընտանիքի զաւկի մը համար խօսած հոյակապ պաշտպանողականի մը մէջ կը յայտարարէր որ այդ մոլի բարքերը անհրաժեշտ են շրջաբերութեան մէջ դնելու համար դրամագլուխներ որոնք անօգուտ և ապարդիւն կը քնանան դրամարկղներու գիրկը։ Բայց գեղջին Սորէլի տեսակէն օրիորդներու դէմ կան աշխարհիկ կիները որոնք պարտաւոր են մնալ յարգուած ամուսիններ, յարգելի մայրեր, և որոնք կը մղուին դէպի այդ վտանգաւոր կրկէսը ուր ամէն ինչ կը մթնայ, — առանձին բաղդը, երդիքին պատիւը և ընտանիքին երջանկութիւնը։ Եւ ասոնք բոլորը՝ քանի մը քուրջերու համար։

Օրիորդ Սորէլի խօսքերը նկատողութիւններ են որոնք կը պատշաճին միայն սկզբունքներուն անուանի դերասանուհիներու և հռչակաւոր օրիորդներու որոնք ընկերութիւններ և դրամագլուխներ կրնան փճացնել քանի մը ամսուան մէջ իրենց անյագ որկորին ճամբով։ բայց անօգուտ բան է այդ վարդապետութիւնը այն պատուական կիներուն համար, և կիներուն մեծամասնութեան համար, որոնք հմտացուած են թէ աշխարհը կը բաղկանայ դերձակուհիէ և գոհարավաճառէ տարբեր բաներով ալ։

Հիմա որ այս տողերը գրեցի, վարանումով մը գրիչս կեցաւ։ Իրա՞ւ էր քիչ մը բարոյախօսական մխիթարութիւնս թէ պատուական կիները, դերձակուհիին և գոհարավաճառին անչնչտեղ տուող կիները մեծամասնութիւնն են։ Առաքինութիւններէ յուսահատած չենք. դեռ այսօրերս Ակադեմիային մէջ պերճախօս ճառերով ատուածացումը եղաւ մարդկային այդ մեծ զգացումին և տարեկան մրցանակները բաժնուեցան անշուք յարերու տակ փառաւոր զգացումներ կրող սիրտերու, ու մարդասիրական բարերար հաստատութիւններու։

Բայց նոյն իսկ այս մրցանակները ապացոյց մը չեն թէ առաքինութիւնը կը կորսուի ժամանակին ընթացքին մէջ, և մարդիկ զայն գտնելու համար ոսկիին խայծը կը նետեն, երկար տաժանքներու կ'ենթարկուին։

ՄՈԴՊԵՏ

ՊԱՐԶԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Մանզումէի 1956 թուոյն թղթակցութիւն Մանզումէի յօդուածին մէջ, ուր կը նկարագրուի Խապաեան Սրբազանին Խարբերդ այցելութիւնը, հետեւեալ խօսքերուն հանդիպեցանք. — «Եւ երբ Ս. Հայրապետին մատդրութիւնը հարցուեցաւ Եփրատ Գիւղէր այցելելու մասին, Կարելի է որ չայցելեմ։ Գիւղասով խօսեցաւ Եփրատ Գիւղէի մասին, ուր, — ըսաւ — տոհմային կրթութիւն մը կ'աւանդուի, Հայ և Հայ Բողոքականի խարութիւն չի կայ, մանաւորապէս շեշտեց Այնթապի կեդրոնական Գիւղէի այս տարուան պարագան, ուր կան 24 Հայ ուսանողներ վտարուեր են, և որտեղ, այս երկու հատուածներու խարութիւնը չատ մեծ է։ ամօթ իրենց»։ Հաւատալով որ Բողոքիցը-Մ'իրանէ՞ֆ. Գասթանեան, — գրեց ճիշդ ինչպէս որ լսեց այն ատեն կ'ստիպուինք խորհելու թէ Նորին Սրբազնութիւնը կեդրոնական Գիւղէի վրայով վերոյիշեալ խօսքերը արտասանած է անոր մասին իր տեղեկութեան աղբիւրը ըստ ամենայնի վրայ հաւատալի համարելով։ Այս երկողով կ'ուզենք ուղղել սա երկու կէտերը. — (Ա) Դուրս ձգուած աշակերտներուն թիւը 20 էր 5ը բողոքական ըլլալով։ Սիս Այնթապէ չատ հեռու չէ, կրնար Ս. Հայրապետը, եթէ ուզէր, Հաստատութեանս տնօրէնէն ստոյգ տեղեկութիւն ստանալ։ (Բ) 20 ուսանողներու մասին Կ. Թ. Գիւղէին այս տնօրինութեան պատճառը Բողոքականի և Լուսաւորչականի խարիը չէր երբեք, թէպէտև բնական էր որ արտաքսուածները կամ անոնց բարեկամները այնպէս ցուցնելու փորձուէին. Գիւղէը խոհեմութիւն համարեց լռութիւն պահել բուն պատճառի մասին։ Սիս Այնթապէն մի՛այն քանի մը օրուան ճամբայ հեռու ըլլալով, Ս. Հայրապետը բուն եղելութեան վերահասու ըլլալու համար առատ միջոց ունէր, եթէ ուզէր, և այն ատեն, կը հաստատնք որ, Գիւղէին ընթացքը փոխանակ այլանելու լաւ պիտի գուէր։ Անցեալ տարի Գիւղէին ուսանողներէն իբր 50ը Լուսաւորչական էին։ Մնացած 30ը իրենց ուսումը կը շարունակեն, և Հաստատութիւնս անոնց ոչ մէկը դուրս ձգել չուզեր։

Մեր Հայ ուսանողներն և անոնց ծնողքը կ'երեւի թէ աւելի լաւ կը հասկընան Գիւղէին ոչ-խարական ընթացքը։ Որովհետև այս արտաքսման վրայ մեր Լուսաւորչական աշակերտներուն թիւը փոխանակ 35էն ալ վար իջնելու, այս տարի, աւելի է, 48 է։ Վերոյիշեալ կոչումին մէջ «ուր տեղ այս երկու հատուածներուն խարը չատ մեծ է» ըսուած է։ Ի հարկէ Ս. Հայրապետը չակընկալեր որ Բողոքական հաստատութիւն մը տարուէ տարի, բողոքական հաստատութիւն մը ըլլալէ դադրի, ոչ։ Բուն խնդիրը սա է թէ մեր համայնքին երիտասարդներուն բարոյական և մտաւորական կրթութիւն մը տալու մասին, այդ «երկու հատուածներու» մէջ Կ. Թ. Գիւղէը երբեք խարութիւն մը բրած է։ Իրական արժանիք ունեցողներուն օգնելու մասին կողմնակալութիւն մը ցուցուցած է արդեօք։

Թուրքիոյ մէջ 1875էն ի վեր հիմնուած կրթական և գիտական օտար հաստատութիւններու մէջ արդեօք գտնուած է հաստատութիւն մը, որ թէ ամբողջ երկրին և թէ մասնաւորապէս Հայ ազգոց կրթութեան ծառայած ըլլալու մասին կրնայ մրցիլ Կ. Թ. Գիւղէնի հետ։ Այսօր ան կրնայ ցուցնել 300(*) ի մօտ ընթացաւարտներ որոնց ստուար մեծամասնութիւնը ընդհանուրին բարեկեցութեանը նպաստող պաշտօններով կ'զբաղին կարեւոր պատասխանատուութեան կեդրոններու մէջ։ Կրնայ մատնանիշ ընել միայն Լուսաւորչականներէն իբր 80 շրջանաւարտներ, — և համեմատութիւնը կ'աւելնայ տարուէ տարի — որոնք, մօտ և հեռու, պատուաբեր և հանրօգուտ գործերով կ'զբաղին, ունենալով իրենց մէջ հմուտ բժիշկներ, դեղագործներ, ատամնաբոյժներ, վաճառականներ, գրագիրներ, փաստաբաններ և չատ մը յաջող ուսուցիչներ, նաև քահանայ։ — Կիլիկիոյ Հայ համայնքին մէջ Այնթապի ժողովուրդը իրաւամբ առաջին տեղը կը գրաւէ, իր դպրոցներուն յառաջադիմութեան համար ցուցուցած եռանդի մասին։ և իրողութիւնը այս է որ այս կրթական հաստատութիւններուն գլուխը կեցող եօթը ուսուցիչները Կ. Թ. Գիւղէնի ընթացաւարտներէն են։ Աւելին կայ, անցեալ տարի բուն իսկ Սսոյ մէջ դասաւանդութիւն ընողը Կ. Թ. Գիւղէնի սաներէն եղած է։ Կիլիկիոյ մէջ հիմնուած և Հայ համայնքին համար այլուշի յաջողութեամբ գործ տեսած կրթական հաստատութիւն մը իրաւունք չունէր ակնկալելու Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսէն գնահատական և երախտագիտական խօսքեր լսել։ Գիւղէնս իրեն համար դժբաղդութիւն մը կը համարի որ Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին պէս անձնաւորութիւն մը Խարբերդի մէջ գազափար յայտնած պտոն այդպիսի բանաձեւ մը գործածած է, որ կրնայ ակնկալուիլ միայն անանկ մէկէ մը, որ Կ. Թ. Գիւղէնին ներկային և անցեալին վրայ թերի տեղեկութիւն ունի։

Կ. Թ. ԳԻՒԼԼԷՅԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐԻ ԱՆԿՈՒՄԸ. — ԶՕՐԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ. — ԶԱՐՄԱՆԱԼԻ ԱՄԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆԵՐ. — Դեկտ. ի սկիզբները Բեթերսպուրկի Նաւային Քիւլիսին առջեւ տեղի պիտի ունենայ զինուորական ատեանը, որ պիտի ճշդէ Բորթ-Արթուրի անձնատուութեան առթիւ զօրավար Սթէօսէլի, և Ֆօք ու Սմիրնով զօրավարներուն պատասխանատուութիւնը։ Ամբաստանագիրը յոյժ երկարապատում վերաթուղթ մը է։ Կը յայտնէ գործակցութեան կատարեալ բացակայութիւն մը նշանաւոր ամրոցին պաշտպանութիւնը ստանձնող պատերազմի մէջ, և կը պարզէ իր կարգին մէն յայտնութիւնները, որոնք կը պարունակուին զօրավար Քուրոբաթքինի գրքին մէջ Ռուսիոյ Մանչուրիական Բանակին գործողութեանց առթիւ։ Նախնական հարցաքննութիւնը վարող զինուորական իշխանութեանց ընդհանուր եզրակացութիւնը՝ն է թէ ոչ է կերպով չարդարանար զօրավար Սթէօսէլի կողմէ Բորթ Արթուրի անձնատուութիւնը 1905 Յուլ. 1ին, նկատի առնելով պահակազօրքերուն թիւը, ամրութեանց վիճակը, և ռազմամթերքի ու պարէնների պահեստի մասերը։

Զօրավար Սթէօսէլի դէմ եղած ամբաստանութիւններուն երկար չարքերուն մէջ կայ նաեւ իրողութիւնը ուղղակի խեղաթիւրած ըլլալու ամբաստանութիւն մը։ 1904 Դեկտ. 29ին, մօտալուտ անձնատուութիւնը արդարացնելու համար, Զարին հեռագրեց թէ թիւ 9. բերդը գրաւելով ճարտնցիք տէր եղան ամբողջ հիւսիսային արեւելեան ճակատին, և բերդաքաղաքը քանի մը օր ալ միայն կրնայ դիմանալ։ Գրեթէ ռազմամթերք չունինք։»

Ամբաստանագիրը կը յայտարարէ թէ Զարին ուղղեալ զօրավար Սթէօսէլի հաւաստիքներուն հակառակ, Բորթ Արթուրի Զինուորական Խորհուրդը ուշադրութիւնը իր վրայ միայն հրաւիրելու կանխահոգութեամբ ուրիշ մրցակից կիներ ընդունելէ կ'զգուշանար տուներ։ Տարին չորս կամ հինգ անգամ նուագահանդէս կը սարքէր և այս երեկոյթներուն մէջ միայն քիչ մը չեղելով վերապահումէն զգալի թուով կիներ կ'ընդունէր։ Տանտիրուհին որբեւարի էր և մէկ քանի ընտանիքի ճոխաբար ապրուստին բաւելու չափ հարստութիւն ունէր, ուստի թէ՛ անոր հարստութեան և թէ գեղեցկութեան պատճառով, գրեթէ տիկին Շամպրիի սրահը յաճախողներուն ամէնքն ալ կը պաշտէին զայն ու չեմ սիրահարներ կը թուէին։ Դեռատի կինը խոշոր սեւ աչքերովը մութ շագանակագոյն մազերովը, նուրբ յօնքերովը ու ընդհանուր վայելչութեամբը կրնար ամէն սիրտ գրաւել։ խօսակցութիւնը մանաւանդ խիստ փափուկ էր ու գրաւիչ, և սակայն երբ ամէն մարդ անոր հետ յարաբերութիւն հաստատել կը տենչար, ինք բնաւ մէկու մը մտերմութիւն չէր ցուցներ։ երբ զգար որ դիմացինը սիրային խնդիրներու չուրջ պիտի դարձնէ խօսակցութիւնը, վարպետ դարձուածքով մը կը փոխէր նիւթը և լռելեայն կ'ազդարարէր որ իրեն հետ այդ լեզուով չխօսին, միւս կողմէ ոչ ալ կասկած հրաւիրող բնթացքներու մէջ կը գտնուէր, թէև ամէնուն նկատմամբ ցոյց տուած անտարբերութիւնէն կը հետեւցնէին թէ տիկին Շամպրի ծածկաբար նախընտրած է մէկը, սակայն այս ենթադրութիւնը անհիմն էր։

(Շարունակելի)

(*) Ասոնց իբր մէկ տասներորդը մնացած է։

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹՈՐԹՈՆԸ)(26)(

ԿԻՐՔԻՆ ԶՈՒԵՐԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Է.

ԿՕԼԻՄԻՆԻ ԿՈՄԻՆ ԺԱՌԱՆԳՈՐԴՆԵՐԸ

Ժիւլիա տեսնելով որ Կաթօն Տարսի, ոչ միայն զինքը չէ լքած, այլ և Կօլիմինի անձնասպանութեան իր առողջութեան վրայ ընելիք աննպաստ ազդեցութիւնն ալ նկատի առնելով այս խիստ քաղաքավար բժիշկը ղրկած է, նոր ոգեւորութիւն մը առաւ ու տօքթոր Սէն Կալմիսի ուղղելով խօսքը.

—Իմ մասս ցոյց տուած վեհանձն փոխիանկատութեանը համար մասնաւորապէս երախտապարտ եմ Կարոն Կաթօն Տարսիի, ըսաւ. աւելորդ ճանաչութիւն մը առթեցի ձեզ որուն համար ներողութիւն կը խնդրեմ. միւս կողմէ երջանիկ կը համարիմ զիս որ այս առթիւ ձեզի հետ ծանօթացայ, բնականաբար պիտի աշխատիմ եւ ալ իմ կողմէ պարտականութիւնս կատարել։

—Շա՛տ աղնիւ էք, տիկին, ինձ համար մասնաւոր բախտաւորութիւն մըն է ձեր թանկագին ծանօթութիւնը։

—Կարոն Կաթօն ուրիշ բան չըսաւ։

—Ո՛չ, տիկին, զիս ղրկեց միմիայն ձեր առողջական վիճակը քննելու և անհրաժեշտ եղած դարմանը մատուցանելու համար։

—Շատ լաւ, այս իրիկուն պիտի տեսնամ՞ զինքը։

—Այո տիկին, անպատճառ պիտի տեսնամ։

—Ուրեմն թէ՛ իմ կողմէս չնորհակալութիւն կը յայտնէք և թէ՛ առողջութեանս անվթար ըլլալը կը ծանուցանէք պարոն Կաթօնի. ուրիշ խնդիրք մըն ալ ունիմ. հաճեցէք ըսել Կաթօնի որ ինձ խնայնէ թէ ո՛ր օր պիտի այցելէ։

—Եթէ զիս արտօնէք, վաղը կուգամ անձամբ կը հաղորդեմ այս պարագան։

—Խիստ լաւ, եթէ ծանրութիւն չըլլար, հաճեցէք վաղը գալ. ժամը երկուքին կ'սպասեմ ձեզ։

Տօքթօրը կատարեալ կենցաղագիտութեամբ մինչեւ գետինները խոնարհելով ողջունեց ատնտիրուհին ու մեկնեցաւ։

Տօքթօր Սէն Կալմիս Բիւլպ գըտնուած պահուն Կաթօնի բերնէն լսած էր անոր Ժիւլիան հետ յարաբերութիւնները խզելը. ուստի հիմայ ինքնաբերաբար եկած էր Ժիւլիան տունը՝ Կաթօնը պատրուակ բռնելով, անոր հետ յարաբերութիւն հաստատել յաջողելու համար. մինչդեռ իրականութեան մէջ ո՛չ Կաթօն ատանկ պաշտօն մը տուած էր իրեն, ո՛չ ալ Ժիւլիան քով ղրկած զայն։ Տօքթօրը անգամ մը թեթեւաբարոյ կնոջ տունէն ներս ընդունուելէ ետք, ատոնցմէ ամենաաբար պիտի չնայեր թափանցել անոր գաղանիքին. բժիշկը իրեն ընկերակից զօրավարէն աւելի վարպետութեամբ շարժած էր ու յաջողած էր Ժիւլիան վստահութիւնը գրաւել։

Ժիւլիա ճշմարտապէս հաւատալով որ Կաթօնի կողմէ եկած է բժիշկը, սկսաւ նոր յոյս մը ունենալ իր մէջ, երիտասարդին հետ կրկին հաշտուելու և անոր կենակցութիւնը վայելելու համար։ Ետքը շարունակելով կիսատ ձգած նամակներուն գործը.

—Հիմայ սա նամակները վերջացընեմ, ըսաւ. երրորդ պահարանին մէջի նամակները Մաթիլա Լիսթրալ անուն կնոջ մը կողմէ ղրկուած են Կօլիմինի. այս Մաթիլաը խիստ նախանձոտ նաւապետի մը մուսսինն է եղեր. հակցայ ո՛վ ըլլալը. արդէն քոյրը կը ճանչնայի, դպրոցական ընկերուհիս էր. անունը Օր. Պէռթ Լիսթրալ է, որուն հետ սերտ մտերմութիւն ունէինք պահ մը և որ վերջերը սկսաւ առարկութիւններ ընել իմ վարած կեանքիս նկատմամբ. նոյն իսկ անցած տարի գործի մը պատճառով կանչած էի զինքը, որ չզիջաներով ինձ նամակ գրկաւ, անձամբ եկած էր տունս ու խիստ ցուրտ վերաբերում մը ունեցած ինձ հանդէպ. հիմա գործը փոխուած է սակայն. եթէ քրոջը նամակները յանձնելու համար զինքը հրաւիրեմ, անպատճառ պիտի վազէ գայ. ուստի փոխանակ Մաթիլաի, քրոջը կը գրեմ. Մաթիլաի երիկը խիստ կատաղի մարդ է եղեր. եթէ իմանայ որ կինը Կօլիմինը կը սիրէր, անպատճառ բզիկ բզիկ պիտի ընէ զայն. ո՛ր չափ տարօրինակ բան. այս կինը ո՛ւրկէ ո՛ւր գացած գտած է Կօլիմինը. ո՛րչափ ալ սէր տուեր է անոր, ա՜ն ինչ սրամտաբար խօսքեր, ինչ սիրայորդ բացատրութիւններ. Մաթիլաի նամակները ամենէն աւելի ազդեցին վրաս։

Պէռթ որ կեանքին մէջ չէր սուած և քրոջը կեանքը փրկելու համար երդում ըրաւ, ինչպէս կրնար գուշակել որ իր քրոջ տխմարօրէն Կօլիմինի գրած նամակները օր մը Ժիւլիաի ձեռքը պիտի անցնէին, եթէ կանուխէն կռահէր, ի հարկի այնչափ խստութեամբ չէր վարուեր Ժիւլիայի հետ տարի մը առաջ։ Ժիւլիա սակայն իր գործած չարիքներէն մեծկակ գումարներ կ'ըսպասէր. հետեւաբար Մաթիլաը ամուսնոյն խոշտանգումին յանձնելէն ոնէ հաճոյք չզգալով,

—Այս խեղճ կիներուն չարիք հասցնելէն ի՞նչ կ'ելլայ, ըսաւ, Պէռթ Լիսթրալ պատուաւոր աղջիկ է և բնականաբար կը փափագէր որ ես ալ այնպէս ըլլայի, այս պատճառով քիչ մը պաղ վերաբերում ունեցաւ ինձ հանդէպ, ապա թէ ո՛չ ինձ դէմ ոխ մը չունէր. նամակները վտանգի չենթարկելու համար պէտք է ուղղակի օրիորդ Պէռթի ղրկեմ. ո՛չ ղրկելն ալ աղէկ բան չէ, Պէռթի ալ նամակ մը կը գրեմ ու չաթթ գիշեր օրերայի պարահանդէսը կը հրաւիրեմ որ 27 թիւ օթեակս դայ, Պէռթը ամենէն ետք կ'ընդունիմ. ժամը մէկին անձանօթ կինը, մէկուկիսուն իտալացի մարքիզուհին, ժամը երկուքին ալ Պէռթը կ'ընդունիմ, վստահ եմ որ օրիորդը նամակս առնելուն պէս պիտի փութայ քովս գալու։

Ժիւլիա անմիջապէս սեղանին գլուխը անցնելով Պէռթի հացէին ուղղուելիք նամակն ալ գրեց ու զայն պահարանին մէջ դնտեղելէ ետք,

—Միւս նամակները ես պիտի յանձնեմ թղթատարին, բայց Պէռթին նամակը Մարիէթի հետ պիտի ղրկեմ իրեն. ըսաւ, եթէ Մարիէթ տարած ըլլայ, Պէռթ ետքը չկրնար ուրանալ նամակս առած ըլլալը։

Ը.

ՍԷՐԸ ՀԱՐՍՏՈՒԹԻՒՆ ՉԻ՛ ՃԱՆՉՆԵՐ

Տիկին Շամպրիի սալօնը մէկ հաւիկ էր Բարիզի մէջ. ամէն չաթթ գիշեր երեկոյթ մը կը սարքուէր, որուն ներկայ կը գտնուէին Բարիզի հայ-լայֆական դասուն պատկանող բազմաթիւ երկսեռ հիւրեր. Տիկին Շամպրի խիստ գեղանի ու դեռատի էր որ կրնար իր չուրջ հաւաքել Բարիզի բոլոր այլասերեալներն ու զուարճամոլները։ Կիները ցանցառ թիւ մը կը կազմէին տիկին Շամպրիի սրահին մէջ. տանտիրուհին միմիայն ի՛ր գեղեցկութիւնը փայլեցնելու և հանրային ուշադրութիւնը ի՛ր վրայ միայն հրաւիրելու կանխահոգութեամբ ուրիշ մրցակից կիներ ընդունելէ կ'զգուշանար տուներ։ Տարին չորս կամ հինգ անգամ նուագահանդէս կը սարքէր և այս երեկոյթներուն մէջ միայն քիչ մը չեղելով վերապահումէն զգալի թուով կիներ կ'ընդունէր։ Տանտիրուհին որբեւարի էր և մէկ քանի ընտանիքի ճոխաբար ապրուստին բաւելու չափ հարստութիւն ունէր, ուստի թէ՛ անոր հարստութեան և թէ գեղեցկութեան պատճառով, գրեթէ տիկին Շամպրիի սրահը յաճախողներուն ամէնքն ալ կը պաշտէին զայն ու չեմ սիրահարներ կը թուէին։ Դեռատի կինը խոշոր սեւ աչքերովը մութ շագանակագոյն մազերովը, նուրբ յօնքերովը ու ընդհանուր վայելչութեամբը կրնար ամէն սիրտ գրաւել։ խօսակցութիւնը մանաւանդ խիստ փափուկ էր ու գրաւիչ, և սակայն երբ ամէն մարդ անոր հետ յարաբերութիւն հաստատել կը տենչար, ինք բնաւ մէկու մը մտերմութիւն չէր ցուցներ։ երբ զգար որ դիմացինը սիրային խնդիրներու չուրջ պիտի դարձնէ խօսակցութիւնը, վարպետ դարձուածքով մը կը փոխէր նիւթը և լռելեայն կ'ազդարարէր որ իրեն հետ այդ լեզուով չխօսին, միւս կողմէ ոչ ալ կասկած հրաւիրող բնթացքներու մէջ կը գտնուէր, թէև ամէնուն նկատմամբ ցոյց տուած անտարբերութիւնէն կը հետեւցնէին թէ տիկին Շամպրի ծածկաբար նախընտրած է մէկը, սակայն այս ենթադրութիւնը անհիմն էր։

(Շարունակելի)

հուրդին ստուար մեծամասնութիւնը կարելի կը նկատէր պաշտպանութեան շարունակութիւնը, և նպաստաւոր էր դիմադրութեան։ Այս մտօք որոշում մը տրուեցաւ, բայց չգիտնալու զարկաւ զօրավար Սթէօսէլ, որ պատուիրակ մը ղրկեց Ճաքոնի հրամատար զօրավար Նօկիի, բերդաքաղաքին անձնատուութեան համար բանակցութեանց մտնելու իրաւասութեամբ։ Զօրավար Սթէօսէլ միեւնոյն ժամանակ կը վաւերացնէր զօրավար Ֆօքի թելադրութիւնը թէ «Արծուիկներու Բոյն», «Բուրբաթքինի Ակնոց» և «Թիւ Բ. Մարտկոց» կոչուած երեք բերդերը պէտք է պարպուին։ Այս դիրքերուն ռուսական լքումը մեծապէս կը նուազեցնէր Բորթ Արթուրի պահակազօրքերուն կողմէ ապագայ յաջողակ դիմադրութեան հաւանականութիւնները։

Զօրավար Սթէօսէլ Սպայակոյտի պետ զօրավար Բայը պատգամաւոր ընտրեց անձնատուութեան պայմանները։ Ուրիշ բանակցելու զօրավար Նօկիի հետ, բայց որոշ հրահանգներ չտուաւ անոր Ռուսերուն ընդունելի ըլլալիք պայմաններուն մասին։ Արդիւնքը այն եղաւ որ զօրավար Բայս, Շուիչին գիւղին մէջ, ա՛նպիսի պայմաններ ստորագրեց որոնք ամբաստանագրին մէջ նշանակուած են իբրեւ անընպատ ռուսական բանակին և ռուսական ազդեցութեան համար նուաստացուցիչ։

Այս միջոցին զօրավար Սթէօսէլի դէմ յաւելուածական ամբաստանութիւն մըն ալ ա՛յն է թէ թերացաւ իր պարտաւորութեան մէջ, քանի որ մասնակից չեղաւ պահակազօրքերուն ճակատագրին և իր մարդոց չընկերացաւ գերութեան մէջ։ Զօրավարին դէմ ամբաստանութեանց ամբողջ գումարը կը պարունակուի տասը գլուխներու մէջ։ Ծանրագոյն ամբաստանութիւններն են։

1. Անհնազանդութիւն զօրավար Բուրբաթքինի հրամանին՝ բերդաքաղաքին հրամատարութիւնը յանձնել զօրավար Սմիրնովի։

2. Դադրեցնել պաշտպանութեան երկրորդ և երրորդ գիծերու կառուցումը։

3. Հեռնական և անաղնիւ լեզուով խմբագրութիւն տեղեկագիրներու, զօրավար Ֆօքի կողմէ գրուած, պաշտպանութեան մասնակցող զանազան սպաներու վերաբերմամբ։

Ուրիշ չատ լուրջ ամբաստանութիւն մը ա՛յն է թէ «իր անձնական շահ»ուն համար, տխալ տեղեկագիրներ ղրկեց զրաւոր Բուրբաթքինի և ծովակալ Ալեքսեվի Ցինչաուի ճակատամարտին վերաբերեալ (Մայիս 1904)։ Կ'ըսէր թէ «կատաղի կռիւին մէջ ռուս բանակը սպառեց իր բոլոր ռազմամթերքը։ և բարեկարգութեամբ Նանկինի քաշուեցաւ», և իր տեղեկագիրները ա՛նպիսի բառերով շարադրուած էին որ ենթադրել կուտային թէ ինք (զօրավար Ֆօք) անձամբ վարեց Ցինչաուի գործողութիւնները ամենամեծ կորովով։ Իրականին մէջ սակայն այդ զօրավարը Բորթ Արթուր կը մնար, և ո և է մասնակցութիւն չունէր Ցինչաուի կռիւներուն։ Հրետանիի մեծաքանակ ռազմամթերքը համախմբուած էր Նանկինի մէջ։ և նահանջը ա՛նքան անբարեկարգ էր որ զինուորներու մէկ մասը իր ճամբան կորուած տեսաւ ռուսական բանակին յատուկ թել պանէշներէն։

Զօրավար Ֆօք, ամբաստանագրին նայելով, բացարձակ անկարողութիւն և դատողութեան պակասութիւն ցոյց տուաւ, սակայն դարձեալ զօրավար Սթէօսէլի կողմէ կը յանձնարարուէր Ս. Կէօրկ Պատուանշանին համար ինչպէս նաեւ, ուրիշ սպաներ՝ որոնք երբեք մասնաւոր արժանաւորութիւն մը չունէին այդպիսի պատիւներու։ Զօրավար Սթէօսէլ չարունակ նպաստաւոր գոյն տուաւ իր բարեկամներուն գործերուն։

Զօրավար Բայս, իբրեւ Պետ Ընդհանուր Սպայակոյտին, գիտնալով մասնաւորապէս զօրավար Սթէօսէլի դիտաւորութիւնը Բորթ Արթուրի անձնատուութեան համար, Զինուորական խորհուրդին առջեւ կը չափազանցէր բերդաքաղաքին նեղութիւնը, նորագոյն ընդդիմութեան անօգուտ ըլլալը կը ցատագոլէր, և անձնատուութեան գաղափարը կը մշակէր։ Ամբաստանուած է նաեւ թէ 1905 Յնվ. 1ին նամակ մը գրած է զօրավար Նօկիի՝ բանակցութիւններ առաջարկելով բերդաքաղաքին անձնատուութեան համար և ստորագրելու ճարտնական պայմանները Շուիչինի մէջ, առանց որոշ հրահանգներ ուղղելու զօրավար Սթէօսէլէն։

Զօրավար Ֆօք ամբաստանուած է թէ անհնազանդ գտնուած է զօրավար Սթէօսէլի հրամաններուն՝ Ցինչաուն պաշտպանելու մինչեւ յետին կէսը («մինչեւ սուրին վերջին սայրը») ո՛չ միայն Արեւելեան Սիպերիոյ 5րդ զօրագունդին հետ, այլ նաեւ 13րդ և և 14րդ զօրագունդերով։ Մեծ կարեւորութիւն տրուած էր Ցինչաու դիրքին պաշտպանութեան՝ մինչեւ ժամանումը զօրավար Բուրբաթքինի օգնական գունդերուն։ Զօրավար Բոնթրատենքոյի գաղափարը եղած էր Ցինչաուն զօրեղապէս ամրացնել։

Բայց այս ծրագիրը չմատուցուեցաւ ծովակալ Ալեքսեվի և չգործադրուեցաւ։ Ամբաստանագիրը կը յայտարարէ թէ փոխանակ անձամբ վարելու Ցինչաուի գործողութիւնները, Զօրավար Ֆօք գնաց Ինչէնի ծովածոցը, դիրք մը ընտրելու 15րդ զօրագունդին համար, կարծելով թէ ճարտնցիք այդ կողմերը ցամաք պիտի եկնէին։ Ցինչաու համախմբուած չորս զօրագունդերէն մէկը միայն գործողութեան մղուեցաւ, և չկրցաւ տեսակ ճարտնցիներուն գեբաղանց ուժերուն և կրակին։ Այս զօրագունդը ծանր կորուստներ կրեց։ գումարտակներէն մէկ քանին իրենց ուժերուն հարիւրին յիսունը կորնցուցին։ Պահեստիները չգործածուեցան, թէեւ երկու ռուսական մղոն հեռու էին, և զօրավար Ֆօք նոյնիսկ դադրեցուց յառաջխաղացութիւնը երկու վաշտերու, որոնք զօրավար Նատէյնի հրամանով ճակատ ղրկուած էին, գրաւելու համար երկու պարապ խրամներ և օգնութեան հասնելու համար Արեւելեան Սիպերիոյ 5րդ զօրագունդին։

Զօրավար Ֆօք հեռագրելով զօրավար Սթէօսէլի ըսաւ թէ ռուս զինուորները յոյժ տագնապալից դիրքի մէջ էին, և (ինչ որ ամբաստանագրին նայելով, ստոյգ չէ) սպառած էր իր բոլոր ռազմամթերքը։ Կ'ենթադրուի թէ իր նպատակն էր զօրավար Սթէօսէլը յորդորել նահանջ հրամայելու, և հասաւ իր նպատակին։ Զօրավար Բուրբաթքինի հետ հաղորդակցելէ վերջ, որ հաւանած էր իր նահանջին, զօրավար Սթէօսէլ հրամայեց ռուս բանակին ետ քաշուիլ գիւղերանց, կոտրել իրենց թընդանօթները՝ եթէ չկարենան փոխադրել իրենց հետ։ Այսուհանդերձ նահանջը կատարուեցաւ ցորեկ ատեն իսկ, աւելորդ և նոր կորուստներ պատճառելով։

Նախնական հարցաքննութեան միջոցին զօրավար Սթէօսէլ պաշտպանեց զօրավար Ֆօքի տեսութիւնը ի մասին Ցինչաուի դիրքին, յայտարարելով թէ ռուսական զօրքերուն դէմ կային երեք չորս ճարտնական զօրաբաժիններ և 200 թընդանօթ, թէ դիրքը անպաշտպանելի էր, եւ թէ հոն մնալ փորձելը բոլորովին անօգուտ և վնասակար էր։ Զօրավար Սթէօսէլ շատ խիստ բառերով քննադատեց ռուսական մարտաւարուն անդործութիւնը, որոնք ոչինչ բրին ցամաքային ուժերուն օգնելու։ Ամբաստանագիրը կը նկարագրէ Բորթ Արթուրի պաշարման միջոցին զօրավար Ֆօքի դերը իբրեւ «կռուաւէր», իբրեւ «գայթակղեցուցիչ և զրպարտիչ», եւ իբրեւ «չար ոգի» մը։ Ամէն տեսակ պղտիկութիւններու յօժարեր է, և իր չարամիտ քննադատութիւնները զանազան հրամատարներու մասին, որոնց վատ ու անձեռնհաս կ'ըսէր, Բորթ Արթուրի մէջ սովորական խօսակցութեան նիւթերն էին, և մեծապէս դղրդեցին պահակազօրաց բարոյական կորովը։

Զօրավար Ֆօքի դէմ վերջնական ամբաստանութիւններն են.

1. Թէ երբ ցամաքային պաշտպանութեան գլխաւոր դիրքը տակաւին իր ձեռքին մէջ ունէր, պարպում հրամայեց և օդր հանեց Թիւ 11 բերդը իր իսկ նախաձեռնութեամբ (Դեկտ. 16)։

2. Թէ, գիտնալով զօրավար Սթէօսէլի անձնատուութեան դիտաւորութիւնը, տեղեկագիր մը չինեց, ճարտնցի հրամատարին պատուիրակ մը ղրկելու հարկին վրայ պնդելով։

3. Թէ արեւելեան ամրոցները պաշտպանելու պաշտօն ունեցող զօրավար Կորպաթօվսքիի հրամայեց պարպել «Արծուիկներու Բոյն», «Բուրբաթքինի Ակնոց» և «Թիւ Բ. Մարտկոց» բերդերը առանց կռուելու, գիտնալով թէ այդ բերդերուն լքումը Ռուսերը կը դնէր յոյժ անպատեհ դիրքի մը մէջ, և Ճարտնցիներուն լիուլի պատեհութիւն կուտար դժուարատար պայմաններ առաջարկելու։

Ամբաստանագիրը կ'ամբաստանէ զօրավար Սմիրնովը, որ չկարողացաւ զօրավար Ֆօքը դադրեցնել իր հրամատարութենէն, կամ անոնց յաւելուածը վերադարձնել Դաշնակից Պետութեանց։ Անուղղակի տուրքերուն մէջ կրնանք հաւասարակշռութիւնը գտնել ելմտացոյցին համար։ Այս տեսակէտով հաստատի հարկաւոր աղբիւրները չեն պակսիր, և տնտեսական ու ընկերային զարգացման հետեւանքով կարելի է հիմ գտնել այսպիսի յաւելումի մը համար։ Կա՛յ չաքարը, ծխախոտը և ոգելից ըմպելիքները։ Նախարարը համոզուած է թէ կարելի է միջոցներ գտնել գերման կայսրութեան յարաձուն ելմտական պէտքերուն հանդիպելու համար։

ՔՐՈՆԻԿ

ԽԱՌՆ ՆՕԹԵՐ

Տ. ԲԱԲԳԷՆ ՎՐԴ.Ի Արմաշի դրպրեվանքին փոխ-վանահայրութեան կոչուելուն առթիւ անգամ մըն ալ երեւան կուգայ Արմաշի մտաբանութեան ցրուեալ վիճակը։ Արմաշեան վարդապետներ միայն «մաբան դպրեվանուց» կ'ստորագրեն իրենց հեղինակութիւններուն յառաջաբանին և կամ անպաշտօն վիճակի մէջ գրած նամակներուն տակ. անկէց անդին նոյնիսկ չատեր իրար ճանչնալ չեն ուզեր կամ չեն փափաքիր և չատ քիչեր կան որոնք կը հետաքրքրուին իրենց մտաւորական կեանքին օրորոցը եղող այս հաստատութեան վրայ։ Դպրեվանքին նկատմամբ լրագրական հրապարակին վրայ տեսնուած քննադատութիւնները երբեք միաբանութիւն մը յառաջ բերելու ազդեցութիւնը չեն ունեցած և տակաւին կարող չեն համերաշխ կերպով վանական մը ընտրելու։ Արմաշականներէն ոմանք կը փափաքին իրապէս և օրինաւորապէս վանական միաբանութիւն մը ստեղծելով կանգուն պահել վանքին բարոյական չէնքը և բարձրացնել միաբանութեան վարկն ու յարգը։ Անտարակոյս միաբանական ժողով մը կրնայ չատ մը կարգադրութիւններ ընել վանքին ուղղութեան և յառաջադիմութեան մասին, կրնայ զոր օրինակ ասկէ վերջ ընտրել այնպիսի վանահայր մը, որ միաբանութեան բոլոր անդամներու հարկրութենէն զատ իր արժանիքով։ իր մտաւորական կարողութեամբ ալ ամենուն համակրութիւնը չահած ըլլայ։ Արմաշի դպրեվանքը այսօր քանի՞ վարդապետ և ինը սարկաւագ տուած է որոնցմէ բաւական թիւով անպաշտօնները կան ու կը մնան հո՛ս Պատրիարքարանի չրջանակին մէջ։

Ասոնք, իրենք պէտք է որ հետաքրքրուին իրենց դպրեվանքին յառաջդիմութեան, անոր ուղղութեան, անոր կանոնաւորութեան համար։

Այս կերպով պիտի կրնան փոխարինել իրենց եղած ա՛նքան աշխատութիւնները, որոնք դժբաղդաբար լաւ կերպով չփոխարինուեցան միաբաններու մէկ մեծ մասին կողմէ։

ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ ԴԱՏԵՐՈՒ մասին բացարձակ լռութիւն մը կը տիրէ Պատրիարքարանի չրջանակներուն մէջ, և կրօն. Ժողովին ու Դատաստ. Խորհուրդին կողմէ տրուած որոշումները վերապահութեամբ կը հաղորդուին թերթերու։ Ասով մէկտեղ ամուսնական խընդիրներու մէջ զրկանքի ենթարկուող կողմը առիթ կը փնտռէ իր զրկանքը և կամ զինքը տառապեցնող տեսը յայտնելու և քիչիկ մը գոնէ սփոփուելու համար։ Այս կերպով երեւան եկած կամ հրապարակուած ճշմարտութիւններու համար աւելորդ է մեղադրել Պատրիարքարանի սա՛ կամ նա՛ պաշտօնեան և կամ ո՛ և է ժողովական կարծելով թէ անոնցմէ դուրս եղած է ո՛ և է լուր որ պաշտօնապէս հաղորդուած չէ ժողովներուն կողմէ։

Վերջին անգամ ամուսնական դատ մը տեսնուած է Կրօն. Ժողովին մէջ և մեզի պատմուածին նայելով առանց նկատողութեան առնելու ամուսնոյն կողմէ յայտնուած արդարացի բողոքները միմիայն կնոջ նկատմամբ քանի մը ժողովականներու բարեխօսութիւնը իբր փաստ առաջ քշուելով, անիրաւ նկատուած է ամուսինը։ Խնդրին մէկ զարմանալի դրուագն ալ սա է որ Կրօն. Ժողովը իր որոշումը տալէն ետք կնոջ 7½ օսմ. ոսկի պարենագին որոշեր է կ'ըսուի։

Մինչեւ հիմա ամուսնական այս կարգի դատեր Դատաստ. Խորհրդոյ առջեւ կը տեսնուէին՝ որուն տեղեկագրին համեմատ Կրօն. Ժողովը կուտար նաեւ իր որոշումը և եթէ պէտք ըլլար վերաքննութեան այն ատեն Դատաստ. Խորհուրդի և Կրօն. Ժողովի տեղեկագիրն ու որոշումը կը ղրկուէին Խառն Ժողովին։

Իսկ պարենագին որոշելը միմիայն Դատաստ. Խորհուրդին ձեռնհասութեան մասը կը կազմէր։ Հետեւաբար մզի անիմանալի կը մնայ սա պարագան թէ ինչպէս առանց Դատաստ. Խորհուրդի տեղեկագրին՝ ամուսնական խնդիր մը կրօն. Ժողովէն երբ Խառն Ժողովին կ'անցնի ու պաշտան Ժողովականներ ի նպաստ պաշտպանեալի մը կը քուէարկեն իրենց որոշումը, առանց նկատողութեան առնելու խընդրոյն բոլոր պարագաները և ամուսնոյն անստուգ յայտնութիւնները։ Մնաց որ կրօն. Ժողովի մէկ պակառելի անդամը յատնեի ժողովոյ բողոքեր է այս կարգադրութեան դէմ և յայտարարեր է թէ, կնոջ անպարկեշտ ընթացքը յայտնի է բոլոր թաղեցիներուն և թէ ասանկ կնոջ մը փոխանակ մեծագին պատիժ մը տնօրինելու՝ 7½ օսմ. ոսկի պարենագին յատկացնելը ուղղակի քաջալերել պիտի ըլլայ զայն իր անխնամ տուանելի կեանքը շարունակելու։ Պատկառելի ժողովականին այս դիտողութիւնները սակայն եթէ չեն կրցած պարենագինի որոշումը բեկանել, գոնէ սաստուելութիւնը ունեցած են որ Կրօն. Ժողովը որոշեր է անգամ մըն ալ Խառն Ժողովի վերաքննութեան բովէն անցընելէն ետք գործադրել տալ այս պարենագինին գանձումը։ Եւ սակայն հանգստութիւն մը կայ 7½ ոսկիին և նաՃապային (պարենագին) միջեւ։ ՆաՃապան պերճանքի համար չէ որ կը յատկացուի արձակուած կնոջ մը այլ անոր խիստ համեստ ապրուստ մը ապահովելու համար, եթէ սակայն պատուաւոր կին մըն է ու ինք չէ ամուսնալուծման տեղի տուողը։ Ասանկ պարագայի մը մէջ սահմանուած նաՃապային առաւելագոյն գումարը ամսական 300 ղրուշը չանցնիր. արդ ինչպէս կ'ըլլայ որ յանցապարտութիւնը բացարձակապէս հոչակուած կնոջ մը 7½ օսմ. ոսկի կը յատկացուի նաՃապանամբ։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Պատուիրակութիւնը կեդր. վարչութեան ղրկած էր Ս. Աթոռին վերջին երկու տարիներու մատակարարութեան հաշիւները զորս վաւերացուցած էր վանքին Տնօրէն ժողովը։ Կեդր. Վարչութիւնը իր Ս. Նախագահին յանձնած էր այս տեղեկագրին քննութիւնը որ այս անգամ աւարտած ըլլալով իր դիտողութիւնները պարզող գրութեամբ մը վերադարձուցած է պատուիրակութեան։ Վարչութեան Ս. Նախագահը երկու տարիներու հաշիւներուն մէջ ենթադրուած ծախքերու մասին իր արդար դիտողութիւններուն կցած է նաեւ Մեծ Օթէլի վարձքին գանձման և կարեւոր գումարի մը կորսուելուն նկատմամբ ինչ ինչ դիտողութիւններ և բացատրութիւն պահանջեր է ասոնց մասին։

Այս դիտողութիւններուն մասը կը կապմէ նաեւ նախկին Եւեմտից տեսչին անձին յատուկ կալուածներուն վարձքը, որ հակառակ եղած կրկնակի ազդարարութիւններուն, Տնօրէն ժողովի կողմէ անվճար կը մնայ տակաւին։

Այս պատասխանագրին մէջ խորհուրդ տրուած է պատուիրակութեան կէտ առ կէտ գործադրել Կեդր. Վարչութեան հրահանգները, փութացնելու համար հաշուական, մատակարարական և միաբանական քննութիւնները։

Միւս կողմէ մեր ստացած տեղեկութիւններուն համաձայն Պատուիրակութիւնը վշտացած է Տնօրէն ժողովի անդամներէն ոմանց ընթացքէն որոնք փոխանակ դիւրացնելու հաշիւներու քննութեան գործը աւելի անոր ձգձգման պատճառ կը հանդիսանան։

Երբ պատուիրակութիւնը 1900—905 տարիներու մատակարարութեան հաշիւները կը պահանջէ Տնօրէն ժողովէն՝ անդամներէն ոմանք «այդ գործը մեզի չվերաբերիր» կը պատասխանեն պատուիրակութեան։

Պատուիրակութիւնը իր ստացած գրաւոր այս կոչտ պատասխանին վրայ՝ ստացած՝ պէտք եղած դասը կուտայ այդ Տնորհուններուն որոնք զգալով իրենց սխալը ներողութիւն կը խնդրեն պատուիրակութենէն և գործի կը ձեռնարկեն։

Արիս էֆ. Ֆէսճեան որ առ առաւէն մէկուկէս ամիս պիտի մնար կ'ըսուի թէ հաղիւ Ծնունդին մօտերը պիտի կրնայ ճամբայ ելնել դէպի Պոլիս, իսկ Տ. Վահրամ Սրբազան պիտի մնայ մինչև Զատիկ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ քարոզիչ և Մշոյ երբեմնի Առաջնորդ և Արմաշի Նորընտիր փոխ-վ. Նահայր Տ. Բարգէն վրդ. պատրաստութիւն կը տեսնէ մօտ օրէն ճամբայ ելլելու համար։ Կը լսենք թէ Բարգէն վրդ. ուզեր է անպատճառ իրեն հետ տանիլ Շաւարշ վարդապետը, բայց այս վերջինը մերժեր է՝ այդ ընկերակցութենէն նախընտրելով գաւառային պաշտօն մը։ Բարգէն վրդ. կը յայտնարարէ եղեր իր բարեկամներուն թէ վանքը խիստ բարգաւաճ կացութեան մը պիտի վերածէն, բայց յայտնի չէ թէ այդ յոգնակի դէմքը որո՞ւ համար գործածած է, քանի որ,— ինչպէս կը հաւատանն,— Դպրեվանքին մէջ ա՛նքան արժանիօք պաշտօնավարող Նարոյեան Մեսրոպ վրդ. (Հարմակ) ալ կը պատրաստուի Իզմիր երթալ՝ Դուրեան Սրբազանին մօտ։

ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ կուգան մեզ թէ Բարգէն վրդ.ի տեղ Ղալաթիոյ քարոզիչ պիտի կարգուի Տ. Վահրիճ Մ. վրդ. Շահլամեան։

ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ երաժշտապետ Գրիգոր էֆ. Մէհէբեան երկու ամիսի վեր 60 հոգիէ բաղկացած ձայնագրագէտ պատանիներէ եռաձայնի խումբ մը մարզած է, զոր երկու անգամ յաջողապէս փորձելէ վերջ, առաջիկայ կիրակի 25 Նոյ. իր ամբողջ խումբով եկմալեան պատարագը պիտի երգէ, և այս առթիւ պիտի պատարագէ Սեբաստիոյ Նորընտիր Առաջնորդ Տ. Թորգոմ վարդապետ։ Եկեղեցասէր հանսնքը կանուխէն պիտի փութայ անուշտ ունկնդրելու Ս. Պատարագէն առաջ երգուած Շնորհալիի այն հոգեպարար և հոգեզմայլ երգերը, զորս արուեստագիտական մեծ ճաշակով կը մեկնաբանէ Մշոյ երգեցիկ Ս. Գրիգոր Լուսաւորչի Եկեղեցիի Տնտեսութիւնը։ Ինչպէս կը հաւատանք թէ Հոգեւոր Ժողովը ինքն ալ ներկայ պիտի գտնուի։ Ուրեմն ինչպէս ամենայն սրտով կը մաղթենք թէ Հոգեւոր Ժողովը ինքն ալ ներկայ գտնուի։

ՏԱՐԻԱ ԼԱՆԹԷԻ ՍԷՐԸ

ԳՐԵՑ՝ ԸՐՇԱՆ ՖՕՍ

Ճ.

Տօնաթօ փութաց անցնիլ անկէց գայթակղելով իր իսկ անձին համար, որովհետեւ երբ այդ անունը կարդաց՝ ակամայ ետ քաշուեցաւ։ Ճամբուն խոր մոխրագոյն ճամբուն վրայ տակաւին կ'երեւէին անիւներուն հետքերը։ Դարձեալ կոմսուհիին կառքն էր որ ճամբայ կը ցուցնէր իրեն։ Նէ իրեն կը սպասէր, անոր կ'ակնկալէր։ Ուստի չո՛ւտ, չո՛ւտ։

Բարձր ճերմակ պատ մը և անոր մէջ նեղ մութ դուռ մը... Պէտք չունէր դուռ զարնելու, մուտք վնասելու։ Քոյր մը կը սպասէր իրեն դրան մօտ, բոլորովին մատաղ, կանգնագեղ արարած մը, որ իր երեսը ա՛յն ասպիսան ծածկած էր քողերով որ Տօնաթօ անոր աչքերը միայն կը տեսնէր։ խոշոր, մութ, խորհրդաւոր աչքեր, որոնք պահ մը յառեցան իրեն, բայց յանկարծ չեղեցան և վհատորէն գետինը փնտռեցին։

Կորագլուխ հնած՝ դռնապանուհին ըսաւ հաղիւ լսմանալի ձայնով.

«Ներս հրամեցէ՛ք։»

Սեւազգեստ կերպարանքին մօտէն անցնելով — աչխարհիկ սպասուհի քոյր մըն էր — Տօնաթօ ներս մտաւ։

Տօնաթօ չտեսաւ թէ ի՞նչպէս այդ կինը պատն դէմ կրթնեցաւ իր ներս հրամցուցած մարդուն ետեւէն, թէ ի՞նչպէս իր երեսը պատն քարին դէմ սեղմեց. չէր լսեր թէ ի՞նչպէս հառաչանք մը կը խեղդէր զայն։ Բայց չուտ մը ինքզինքը ժողվեց և նոյն հակաալ գլուխով անոր ետեւէն սահեցաւ անցաւ ստուերի մը պէս, որ կառչէր անոր փառաւոր դէմքին, իբրեւ թէ չարիքն էր որ անոր հետ ներս մտած էր հոն՝ ուր հրաշագեղ կինը անոր կը սպասէր։

X.

Պարտէզին մէջ վանական լռութիւն կը տիրէր։ Ա՛լ աւելի անակնկալ մը եղաւ Տօնաթոյն, երբ իր դիմացը կեաւ գրեթէ երեք տարեկան աղջիկ մը բաց կապոյտ զգեստներով։ Փոքրիկ աղջկան երկու ձեռքերը փրցուած ծաղիկներով լեցուն էին, զորս կարկառեց օտարականին, և ասիկա ժպտեցաւ իրեն և սկսաւ սիրուն, աղուոր խօսքեր ուղղել անոր։

«Զէի գիտեր թէ Հաստատութեան մէջ ա՛յսքան փոքրիկ տղաքներ կ'ընդունուէին։»

Բայց դռնապանուհին, որ իրեն հետեւած էր դանդաղ, ծանր քայլերով, պատասխան չտուաւ։ Կծկուեցաւ գետինը աղջկան մօտ, անոր ձեռքէն խլեց ծաղիկները, զորս կ'ուզէր օտարականին նուիրել։ Փոքրիկ՝ փափկութեամբ սեւագեղ կնոջ երեսին փարեցաւ, փայլուն և միանգամայն մելամաղձոտ կերպարանքին։

«Կ'երեւի թէ աղջիկը ձեզ չատ կը սիրէ... Այս զմայլելի փոքրիկ արարածն ալ որք է։

«Աս ալ։»

«Ինեղմ ձկնօրս ծնողքի զաւակ։»

«Զեմ գիտեր։»

«Նունդ ի՞նչ է, սիրելի աղջիկս։»

Եւ Տօնաթօ ծռեցաւ աղջկան կողմը, զոր աչխարհիկ սպասուհի քոյրը ա՛նքան ուժգին իր կուրծքին դէմ կը սեղմէր, այսինքն կ'ուզէր օտարականին առջև պաշտպանել զայն։ Իր երեսն ալ սեղմեց աղջիկա գլխուն վրայ այնպէս որ Տօնաթօ ճակատը միայն կրնար տեսնել...

«Ամ՛, անունդ ի՞նչ է։ Աղուոր աղջիկ մըն ես... Մի՛ վախնար... կը ցուցնէք փոքրիկը։ Հիմա պիտի լայ... Ո՛չ, ո՛չ... նորէն կ'ըսեմ, անունդ ի՞նչ է։»

Աղջիկը բացաւ կլորիկ բերան մը և անուն մը կակազեց։ Տօնաթօ գոչեց.

«Տօնաթա՞ է անունդ։ Ուրեմն ինձի կը վերաբերիս։ Ի՞ուրո՞ս ինձի վերաբերիլ... Աղջկան բան մը նուիրե՞մ։»

«Ո՛չ։»

«Դրամ չէ։ Նորէն պիտի գամ և իմ փոքրիկ անուանակից քրոջս աղուոր բան մը պիտի բերեմ հետս. պուպրիկ մը... Կ'ուզե՞ս պուպրիկ մը ունենալ ինձմէ։»

«Պուպրիկ ունենալ...»

«Ավշիկը ձեզմէ բան մը չուզեր։ Դացէ՛ք։»

«Բարեկամ օտարի մը դէմ ա՛յսքան խի՞ստ կը վարուիք։»

«Դացէ՛ք։ Ձեզի սպասող կայ։»

Սպասող կար իրեն։ Աչխարհի ամենագեղ կինը իրեն կը սպասէր, և անա Տօնաթօ կեցած էր քանի մը քայլ միայն հեռի և օտար տղու մը հետ կը կատակէր։ Տղաքը չէր սիրեր, բայց այս տղան... Երբ այդ փոքրիկ աղջիկը երկու ձեռքերը ծաղիկներով լեցուն զինքը դիմաւորեց, ժպտեցաւ իրեն, ծաղիկները իրեն կարկառեց, ա՛յս տեղը, ա՛յս ճամբուն վրայ... Պարտաւորուեցաւ կենալ, դէպի տղուն ծռիլ, համբուրել զայն, հակառակ անոր որ աչխարհի ամենագեղ կինը իրեն կը սպասէր։ Թերեւս այս սպասումին առջեւ զգացած անկեղծութիւնն էր որ զինքը կը կեցնէր և կը դողացնէր. ներքին բուռն ցնցում մը ճակատագրին առջև դէպի ուր քայլեր կ'առնէր գոգցես, դէպի վերահաս աղէտ մը, և որուն սեմին վրայ մանկական անմեղ ձեռքեր զինքը կարծես կը բռնէին ու ետ կը դարձնէին։

Պիծաւ, աղջիկը թողուց իր տարօրինակ խնամածուին մօտ, և յառաջացաւ ա՛նպիսի յուզումի, ա՛նպիսի ցընցումի մը մատնուած, որ իր քայլերը կը դողդողէին։ Ինքզինքը խաղաղեցնելու համար չորս կողմը նայեցաւ։ Ո՛րքան հմայիչ էին պարտէզն ու տունը։ Պարտէզը ծաղկալից ամայութիւն մը, և տունը հնօրեայ ապարանք մը, որ Հռոմի պաշտպանութեան միջոցին կարիպալիի զօրականներուն իբրեւ ամրոց ծառայած էր։ Գոչ պատերը տակաւին կը ցուցնէին այն վէրքերը, զորս Ֆրանսայիներուն թնդանօթները պատճառած էին վաղեմի տունին, և յետնագոյն սերունդին կողմէ իբրեւ դիւցազական հոգացուած էին։ Մարկարիթա Բասաժէն կը շոգեղար խաղալի տոնմային դիւցազնին ձիաւոր արձանը՝ այն վայրին վրայ, ուր իրենցներուն արիւնը հոսած էր Հռոմի գրաւման համար, ա՛յս յաւիտենական, ա՛յս սուրբ Հռոմին, որ այժմ քաղաքամայրն է միացեալ Իտալիոյ։

Տօնաթօ իր պղպջացող մտածումները պարտաւորեց այս դիտողութեան։ Պարտաւոր էր հանդարտ ըլլալ և ունէր նաև տենդանար ձեռք մը, տենդաձգ հոգի մը։

Տուն մտաւ...

Կոմարանձեռ առաստաղները պնուած էին զուարթերանգ այլաբանական պատկերներով, պատերը պայծառ դէմքերու շարքերով։ Փայլուն փափաքներ տարածուած էին աղիւսակերտ գետնին վրայ։ Դուռներուն վերև կը կախուէին Լուքա Տէլլա Ռոպպիայէ կաղապարուած նկարներ։ Եւ ծաղիկներ, ծաղիկներ յաւէտ։

Ներս մտնողը կ'ողջունէին նուագի մը չեչտերը, մանկական ձայներու երգին ընկերակցութեամբ։ Փոգոցս դրեր տակային ողջոյն մը էր բարձունքէն։

Մանկամարդ դռնապանուհին, որուն դէմքը սպիտակ կերպասներ կը ծածկէին, որուն ձայնը ա՛նքան կոչտ, թշնամալից չեչտ մը ունէր, պարտիզը մնաց աղջկան մօտ, և ներս մտնողը ընդունուեցաւ արժանայարգ մայրապետ մը — Տեսչուհին։

«Տիկին Կոմսուհին կը խնդրէ որ...»

Սպասողը ներս առաջնորդեց, դէպի հոն՝ ուրկէց մանկական ձայները կը խուժէին։ Տեսաւ վերջապէս կոմսուհին վանաձև սենեակին մէջ կապտագգեստ երգող փոքրիկներէ շրջապատուած, դաշնակին առջև, վսեմաքերկերպարանքով, ո՛չ թէ իբրեւ Վէնիս, այլ իբրեւ Ս. Կոյս մը։

(Շարունակելի)

տական նրբութեամբ եռաձայնի վերածած է յարգելի երաժշտապետը։ Դպրաց Դասը այնքան տաք վերաբերում մը ունի իր եկեղեցւոյն որ ջանք չի խնայեր անոր պայծառութեան։ Այս գովելի դասը իր աշխատութեանց արդիւնքը մասամբ մը վայելած պիտի ըլլայ երբ եռաձայն պատարագի օրը եկեղեցւոյ չրջաբակին մէջ բացառաբար դրուած դպրաց պնակը, որ եռաձայնի առթիւ եղած բացառիկ ծախքերու յատկացուած է՝ արդիւնաւորուի։ Սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ժամը 2.15, Ս. Պատարագ 4.15։

ՌՕՏՕՍԹՈՑԻ առեւտրական դատարանին նախագահ Ազն. Գրիգոր էֆ. Ամպարձեան երէկ ընտանեօք իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ԳԱԼԱՏԱՅԻ ՈՐԲԱՆՈՑԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁ.— Ի գիտութիւն բարեպաշտ ուխտաւորներու կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ կիրակի, Նոյ. 25, Գալիֆեան աղջկանց Որբանոցին հաստատութեան 41րդ ամեակին առթիւ, Ամեն. Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրուած է Ս. Պատարագ մատուցանելու գիւղիս Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին։ Ցետ Ս. Պատարագի Ն. Սրբազնութեան հանդիսապետութեամբ հիմնադիր Սրբուհի Մայրապետին և համայն բարերարներուն յիշատակին համար պաշտօն պիտի կատարուի։ Ապա թափօրը, ըստ սովորութեան, Որբանոց պիտի առաջնորդուի, ուր հոգեհանդիստ, աղօթքներ, մաղթանքներ պիտի կատարուին։

Մաս Գալֆ. Ազգ. Որբանոցին
ՔՐԻՍՏԻՆԷ ՄԱՅՐԱՊԵՏ Գ. ՔԱՊԱԶԵԱՆ
Խասգիւղ

Ոսկեղջիւրի չոգենաւերը նոյն օրը ուղղակի Հալըճ-Օղլուի նաւամատոյցը պիտի հանդիպին։

ՊԱՐՏԻԶԱԿԵԱՆ ՆԱՄԱԿԱՆԻ

ՊԱՐՏԻԶԱԿ 19 Նոյեմ. 1907

Նախորդ կիրակի իրիկուն, 11 Նոյ., Տ. Թորգոմ վարդապետ իր վերջին քարոզը տուաւ, ուղղամտութեան վրայ խիստ գեղեցիկ քարոզ մը, զոր եկած էր ունկնդրել բազմութիւն մը հաւատացեալներու։ Քարոզէն ետք՝ հրաժեշտի ողջոյնը տուաւ հայրենակից ժողովուրդին, իրեն տիպար բռնելով Պօղոս Առաքեալին՝ Կորնթացիներուն ուղղած սա սիրազեղ պարբերութիւնը «Ուր ես երթիցեմ, դուք ուղարկելոց էք զիս»։ «Դարեվանքէն վերջ, բսաւ, որուն կը պարտիմ մեծագոյն մասը մասաւոր անուանդիս, չպիտի մոռնամ նաեւ Պարտիզակը, իբրեւ ծննդավայրս ուր մանկութեան ու պատանութեան անմեղունակ օրերս անցուցի։ իմ տարակայ հովուական պաշտօնավարութեանս ատեն՝ սիրելի հարենակիցներուս օր աւուր զարգացումը նուիրական բաղձանքներս մէկը պիտի ըլլայ։» Վերջացնելով խնդակցեցաւ Պարտիզակցիներուն ներկայ բաղդատաբար յառաջադէմ վիճակին համար, մասնաւորապէս գովեց նոր սերունդին ուսման եռանդը և փափաք յայտնեց որ երբ բաղդ ունենայ անգամ մըն ալ այցելելու հոս, աւելի զարգացած վիճակի մը մէջ գտնէ Պարտիզակը, դպրոցները ուսումնապէս աւելի բարգաւաճ, և եկեղեցին չենցած՝ նոր և ուսեալ պաշտօնեաներու ներկայութեամբ։

Թորգոմ Հայր Սուրբ իր այս վերջին ակնարկութեամբը անգամ մըն ալ ուզեց շեշտել քահանաներու պէտքին անհրաժեշտութիւնը, զոր ինք՝ իբր այցելու վարդապետ մը թերեւս մեզմէն աւելի ըմբռնեց այս անգամ։ Սակաւաթիւ չեն այն պատճառները որոնք անհրաժեշտ կը դարձնեն այդ պէտքը։ հետզհետէ այն ատիճանին հասած ենք որ հաւանական ուրիշներու մէջ՝ քահանայի սակաւութենէն ծնած պէտքերը պիտի գան լրացնել ձայնաւոր տղաքներ։ ասիկա անտեղութիւն մը չըլլար գուցէ գեղջուկ անդարձ վիճակներու մէջ, բայց իրաւամբ այսպեսի է անանկ գիւղաքաղաքի մը համար, որ զարգացած ըլլալու յաւակնութիւնը կը տածէ։

* * *

Զիւնը չատ կանուխ ողջունեցինք այս տարի, ամիս մը առաջ, իսկ անկեց ի վեր անձրեւ, անձրեւ, անդադար։ անցեալ չաբթու հաղիւ թէ հեղ մը դադրեցաւ և մենք ղգացինք թէ արեւը երես չէ դարձուցած բոլորովին, բայց ասիկա ամրան երկարատեւ գեղեցիկ օրերու վայելքը արժեց մեզի համար։ երկինքը իր սեւ խոժոռութիւնը հաղաւ իսկոյն և գետինները տիպտուեցան իրենց թացութիւնը պահել, ջուր ու ցեխ, ամէն կողմ, փողոցի սալայատակներուն վրայ և քաղաքէն դուրս։ Հապա ցո՛ւրտը, ոչ փալթօները և ոչ վառարանները վրիպեցան իրենց բարերար պաշտօնէն։ Պարտիզակցին ձմեռուան կեանքը սկրսած է պէրիլ այսպէս, թէեւ ոչ առանց տրտունջի։ Առուտս տանիքները եղեամի նուրբ խալով մը ծածկուած գտանք, զէրոյէն վեր 3 ատիճան (Ռէօմիւր) ցուրտ մը կը տիրէ և ձիւնը մաղուիլ սկսած է կրկին։

Ե. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՆՐԲԱՖԱՇԱԿՆԵՐՈՒՆ

Ո՛չ միայն նրբաճաշակներուն, այլ և իրենց ճաշակը նրբացնել ցանկացողներուն համար ալ եզական առիթ մը կը ներկայանայ այս գիշեր Իւնիօն Ֆրանսէզի սրահին մէջ, ուր գործիական մեծ նուագահանդէս մը տարբած է ծանօթ թաւ-ջութակահար Տիրան պէյ Ալէքսանեան, որուն համար այնչափ դրուատալից տողեր հիւսեցին Մայրաքաղաքիս Հայ և օտար լեզուով հրատարակուած թերթերը։ Բայց մեր Բերայի պաշտօնակիցներէն, Թուրք մամուլն ալ գլխաւորաբար Իգտամ և Սապահ խիստ համակրական բառերով ներբողեցին Հայ արուեստագէտին տաղանդն ու Եւրոպայի հռակցող դասակարգին մէջ գտած ընդունելութիւնը

Այսօր, երաժշտութենէ հակցողներ միահամուռ կը խոստովանին թէ Տիրան պէյ Ալէքսանեան աշխարհի վրայ հռչակ հանած քանի մը թաւ-ջութակահարներէն մէկն է, զոր ունկնդրելու համար, տարիներով առիթ չունենար մարդ։

Այս պատճառաւ է որ ամէն կողմէ մեծ պարապմունքի կը տեսնուի այս երիկուան նուագահանդէսին համար և մայրաքաղաքիս ամէն դասակարգէն բազմաթիւ ընտանիքներ ներկայ պիտի գտնուին հոն։ Վաեմ երաժշտութեան վրայ գաղափար մը կազմելու և գեղարուեստի ամէնէն մեծ վայելքը ըմբոշխնել փափաքողներ պէտք չէ որ ո և է պատճառաւ թերանան ու զրկուին Ալէքսանեան նուագահանդէսէն։

Ահաւասիկ յայտագիրը.—

1. ՊէթՕվէն, Սօնատ (Նօ. 2). ան սօլ մաժոռ՝ դաշնակի և թաւ-ջութակի համար, ՏԻԿԻՆ ԿՐՕՍՔԻՐ և Պ. ԱԼԷՔՍԱՆԵԱՆԻ կողմէ։

2. ՀԱՅԴՆ, Քուինտրօ ան rէ մաժոռ (Ալէկրօ մոռէրատօ, Ադաճիօ, Սալէկրօ) Պ. ԱԼԷՔՍԱՆԵԱՆԻ։

3. ՇՕՊԷՆ. Իմբրոմբդիւ ան Ֆա տիեզ մաժոռ. ՏԻԿԻՆ ԿՐՕՍՔԻՐ։

4. ա) Ժ. ԶՈՒԼԷ՝ Պէուսօզ
բ) Վ. ԺԷՐԱԼ՝ Զիկոյնըրթանց
Պ. ԱԼԷՔՍԱՆԵԱՆԻ։

5. Ժ. ՊՐԱՀՄ, Բաբսօսի ան սօլ մինՕոր, ՏԻԿԻՆ ԿՐՕՍՔԻՐ։

6. Լ. ՊՕՔԷՐԻՆԻ, Ասաճիօ է ալէկրօ՝ Պ. ԱԼԷՔՍԱՆԵԱՆԻ։

Տոմսակին գինն է կէս օսմ. ոսկի։ Տոմսակները կը ծախուին Քօմանտինէկրի և Բէյօղլի վաճառատուները և Իւնիօն Ֆրանսէզի կիշեն։

Կտրներու նուագման պահուն սրահին դուռները գոց պիտի պահուին։

ԼԱՖՍՆՔՔ

Նոյ. 11/24ին, կիրակի գիշեր, Ագ-Հիսարի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ տեղի ունեցաւ պսակադրութեան հանդէսը բնիկ Պարտիզակցի և Սընտրզի թաղակացական բժիշկ Տօքթ. Կարապետ էֆ. Ց. Պաչիրեանի Օր. Էլիզա Գ. Կոստանդեանի հետ՝ ձեռամբ Տ. Սուքէն քհյ. Վահունիի։ Ներկայ էին երկու կողմի ազգականներ և Հայ ու Յոյն երկսեռ ընտրեալ խուռն բազմութիւն մը։

* * Երիտասարդ բժիշկը իր ամուսնութեան առթիւ հետեւեալ նուիրատուութիւնները ըրած է.

Երկու օսմ. ոսկի Եէտի-գուլէի Ազգ. Հիւանդանոցին, մէկ ոսկի Պարտիզակի Տղայոց Որբանոցին, մէկ ոսկի տեղւոյն Ս. Յակոբ եկեղեցիին, կէս ոսկի Կանոց Աղքատախնամին և կէս ոսկի քահանայից դասուն։

Փեսան նոյն առիթով մասնաւոր նուէր մը եւս ըրած է Ագ-Հիսարի եկեղեցիին։

* * Հիւանդանոցի Գրասենեակէն կը խնդրուի, խմբագրատուէս ընկալագրով մը ստանալ յիշեալ 2 ոսկիի,

ՄԵՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

Տօքթ. Կ. էֆ. Ց. Պաչիրեան (Սընտրզը).— Ձեր զրկած 3 օսմ. ոսկին ստացած ենք Գ. Ս. Գաբրիէլեան էֆ.ի մոլոցաւ.

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

4 Դեկտեմբեր 1907

Ֆրանսական 3%	95.65
Օսմանեան Միացեալ բաց.	93.—
» » գոց.	93 07
Երկաթուղի	165.50
Պանք Օթթօման	690.—
Պալիա Բարա Այտըն	443.—
Թրանսվաալ	50.50
Ռիօ Թինթօ	1654.—

ՆԵՐՔԻՆ

ԱՍՏԻՃԱՆ.— Մրեթէվարի ասփնան արուեցաւ Պոլսոյ առեւտր. Ա. դատարանին անդամ Վիչէն էֆ.ի։ Սանիէ Երզնկայի գաւառին Ա. քարտուղար Խալիտ էֆ.ի։

ՊԱՇՏՕՆ.— Թազի կառավարիչ անուանուեցաւ Խնուսի Նախորդ կառավարիչ Թահիր էֆ.։

* * Հռոմի ընդհ. հիւպատոս կարգուեցաւ Լիվրբուլի Նախկին ընդհ. հիւպատոս Լուղաթիս պէյ։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.— Առաջին Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Սպարապետի Դրան դատական ճիւղին անդամներէն Միրլիվա Ռիֆաթ փաշայի։ Գ. Օսմանիէ Կայս. հրացանակիր Տէպրէլի Այալն պէյի։ Գ. Մէճիտիէ՝ Պէշիկթաշի ոստիկանութեան Ա. քոմիսերներէն Ռիզա էֆ.ի։

* * Իմթիազի ոսկի չքաղրամ Կայս. Պալատին քարտուղարներէն Ըէֆիզ պէյի։

ԷՎԿԱՖԻ Նախարարութեան վարչական Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ Կայս. Պալատին կրօնական ընթերցմանց պաշտօնեաներէն Մուսթաֆա Սաբմ էֆէնտի։

ՆԱՒՊՆԵՐ.— Բօլանի (Սիս) նախ. անուանուեցաւ Ասկրի Նախորդ նախ. Ահմէտ Մահիր էֆ.։ Պէրկամայի նախ. անուանուեցաւ Թիրէի Նախորդ նախ. Էվիս Նաիլի էֆ.։ որուն յաջորդեց Պէրաթի Նախորդ նախ. Մուսա Բեազիմ էֆ.։ Պիւնեանը Համիտի (Սվազ) նախ. անուանուեցաւ Օրտուի Նախորդ նախ. Մէհմէտ Էմին էֆ.։

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ Մուհամմէտ Ալի Շահին մայրաքիրը և եղբայրը՝ Նասրէտտին Խան երէկ Խտվիէի չոգենաւով մեկնեցան Պոլսէն դէպի Ճիտէ, ուրկէ ուխտի պիտի երթան Մէքքէ։

ՀԱՍԿԷՇ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.— Պապական նուիրակ Մօնս. Թաչէի երէկ Բերա-Բալաս երթալով այցելեց պատուիրակութեան պետ զոր. Մաչայայի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ.— Կայս. իրատէ մը հրամայած էր որ Երկրագործական Պանքան 100,000 ոսկիի ցորեն գնէ՝ Էտիրնէի ու Գասթէմունիի Նահանգաց և ուրիշ տեղերու կարօտ երկրագործներուն բաշխուելու համար։ Այդ գումարէն 20,000 ոսկիի ցորեն գնուած է Էտիրնէի մէջ տասանորդներէ գոյացած ու եմտական գանձուն սեպհական ցորեններէն։ Մնացած 80,000 ոսկիի ցորեններն ալ Թուսանիայէն գնել որոշուած ըլլալով, զինուորական պիտոյքներու հայթայթիչ Իսմայիլ պէյ և վաճառական Մ. Բոդմէդօյանցն առած են՝ իրենց ծախու առած գինով՝ այսինքն իւրաքանչիւր հարիւր քիլոն 23 ֆր.ի հաշուով նոյն ցորենները Իպրայիլի մէջ չոգենաւ յանձնել՝ փոխադրութեան ծախքերը Երկրագործական Պանքային պատկանելու պայմանով։ Մինչև հիմա Ռումանիայէն 50,000 ոսկիի ցորեն գնուած ու Պոլիս փոխադրուած են։ Մնացած 30,000 ոսկիի ցորեններն ալ հետզհետէ կը ժամանեն։ Այդ ցորենները սկսած են բաշխուիլ Երկրագործներուն։ Արմտիքներու առաքումը հետեւեալ կերպով տեղի ունեցած է.— 113 վագոն Էտիրնէ զրկուած է, 17 վագոն՝ Ուզուն-Քէօբրիւ, 41 վագոն՝ Պապա-Էսկի, 31 վագոն՝ Լիւլէ Պուրկաս, 8 վագոն՝ Զէրքէս-քէօյ, 16 վագոն՝ Սօֆիլու, 13 վագոն՝ Տէտէ-Աղաճ։ Նաև 1750 պարկ՝ Կէլիպոլու, 1636 պարկ՝ Ռօտոսթօ, 290 պարկ՝ Ճիտէ, 4669 պարկ՝ Էրէյլի, 5,841 պարկ՝ Իզմէպլու։ 89,000 պարկ ալ Նիկոմիդիա զրկուած է։ Այս ցորեններուն փոխարէնը՝ 70,000 ոսկի՝ ամբողջապէս վճարուած է Երկրագործական Պանքային կողմէ։

* * Սելանիկի կալակալութեան մէկ հարցումին պատասխանուեցաւ թէ ցորենի, գարիի և գարիի արտածման առժամեայ արգելքը՝ թեղին համար գործադրելի չէ։

* * Պէրութի Իտարէի Ժողովը նկատելով որ ցորենի գինը այս օրերս բարձրացում կրած է, և Պէրութի վաճառականներուն քով 205 վագոն ցորեն կը գտնուի, որոշած է որ առժամապէս հրապարակին հանձնուն ցորենին կեդ գինը 300 ղրշ.ի ծախուի և աւելի սուղ ծախողներուն անունները յայտնուին տեղական կառավարութեան։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ Բարձր Խորհուրդին որոշումով ճիտէի ժամանումներուն դէմ բժշկական քննութիւն և հականեխութիւն հաստատուեցաւ։ Նոյն Խորհուրդը նկատելով որ Սինոպի մաքրանոցը քարանթինա ապասող Մարֆ չոգենաւին ռուսիացի ուխտաւորներուն մէջ քոլերայի դէպքեր ու մահեր պատահած են, որոշեց Նոյեմբեր 16էն սկսեալ Սինոպի ժամանումները բժշկական քննութեան ենթարկել։

ԴԵՐՄԱՆ ԴԵՍՊԱՆ Պառոն Մարշալ ֆօն Պիպէրշդայն Պոլիս պիտի գայ Դեկտ. 15ին։ Այսպէս բացարձակապէս կը հերքուի այն լուրը թէ Բարիզի դեսպան պիտի անուանուի Իշխան Ռատոլինի տեղ։

ՄԱՀՄՈՒՄԻԻ հաշւոյն Անգլիայէն գէնուած Իսմաիլի խոյրը չոգենաւը մօտերս Պոլիս պիտի ժամանէ։

ՄԱՀ ՍԱՑԻՏ էֆ.ի.— Ներքին գործոց Նախկին Նախարար Սայիտ էֆ. որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, առջի օր մեռաւ։ Ցուղարկաւորութիւնը երէկ կատարուելով թաղուեցաւ Էյուպի գերեզմանատան մէջ։

ՑՈՑՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Երէկ Ընծայումն Ս. Աստուածածնի, Բերայի Բանայիա եկեղեցիին տօնը ըլլալով, Տ. Եսաքիմ Պատրիարք հանդիսաւոր Պատարագ մատոյց։ Արարողութեանց ներկայ էին հելլէնական դեսպան Մ. Կրիբարիս և Տիկինը, ուս դեսպանին կողմէ Ա. քարտուղար Մ. Նէլիտով, Բարատաղի գործակատար Մ. Կրէկովիչ և բազմաթիւ երեւելիներ։

ԲՈՒԼԱՑԻ ոստիկանութիւնը գողերու վրայէն գտած է ոսկիէ կնոջական 2 ժամացոյց, չողակնէ մատանիներ, զոյգ մը ոսկի օղ։ Իրենց տէրերը կրնան դիմել Բերայի պատժական ատեանին ընդհ. դատախազութեան։

ՄԷՏԻՆԷ քաղաքին ջուրի ճամբաներուն նորոգութեան, աղբիւրներու և այլ չինութեանց համար որոշուեցաւ հանգանակութիւն կատարել։ Այս առթիւ 21,600 հատ մէկ մէճիտիէնոց և 43,200 հատ ալ տասը զրուշնոց տոմսեր պիտի պատրաստուին։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ նաւահանգիստին մէջ երթեւեկելու համար Շերքէթի Խայրիէի Համիտիէի կողմէ նոր գնուած չոգենաւը առջի օր Սելանիկ ուղեւորեցաւ։

ՄԱՏՈՒՏԱԿԻ (Միան քէօքի) իւրաքանչիւր օխայէն երկու փարա մէկ քառորդ տասանորդ պիտի առնուի։

«ՀԱՇՈՒԵԳԻՐՔ» ԵՒ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐԸ.— Ո՞վ կրնայ հակառակը պնդել թէ իւրաքանչիւր ընտանիքի համար առձեռն պատրաստ «Հաշուեգիրք» մը ի՛նչ օգտակար ծառայութիւններ կը մատուցանէ տունի մը մէջ։ Բոլոր հաշիւները անմիջապէս ճշդելու, ծախսուած առնուած բաներուն արժէքը ճշդիւ մէկ վայրկեանի մէջ ստուգելու համար կայ այնպիսի տետրակ մը, որ ընտանիքներու անհրաժեշտ մէկ պէտքը կը լրացնէ։ Այդ տետրակն է Ցակոբ Տրէզեան էֆ.ի նոր հրատարակած «Հաշուեգիրք»ը, յոյժ գլուրամատչելի գնով, որ կը ծախուի Պապը Ալի Ճատտէսի Աղնաւորեան Ցովհ. էֆ.ի գրատան մէջ։ Ենթադրեցէք թէ մեր տուներուն մէջ պատրաստ ունենանք այդպիսի Հաշուեգիրք մը, և դուռնէն դուրս մը ընելու պահուն անոր դիմում ընենք մեր վճարելիք դրամին քանակութիւնը ճշդելու համար։ Ասիկա անհրաժեշտ չէ՞ միթէ, և միանգամ ընդ միշտ այդպիսի Հաշուեգիրքի մը գնումը մեծ պէտք մը չի՛ լրացներ միթէ։ Ունայն Բէյքամ ընելու նպատակաւ չէ երբեք որ այս տողերը կը գրենք, փոքր ցոյց պիտի տայ օգտակարութիւնը այս Հաշուեգիրքին որ թուանշաններէ միայն կը բաղկանայ, դրամական ու չափական բոլոր ստորաբաժանումներով։ Հաշուելու գործողութիւնը գրեթէ երկվայրկենական է, կը բաւէ միայն մեր գնած առարկային դրամի կամ չափի արժէքը ցոյց տուող թուանշանը բանալ Հաշուեգիրքին էջին մէջ, և անա անմիջապէս մեր դիմացը կ'ելնէ մեր վճարելիք գումարը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏ ՄԸ.— Հանգուցեալ Շարկաճը Ճանիկի ժառանգութիւնը ձեռք բերելու համար Բերեստէճեան Մարիամ անուն կին մը ասկէ առաջ դատ բացած էր հանգուցեալին աղջկան՝ Տիկ. Մէօհրիւպէի դէմ, և անոր ծախած քանի մը կտոր կալուածներուն անուղիղ միջոցներով ծախուած ըլլալը կը պնդէր։ Այս դատը որ վեց եօթը տարիէ ի վեր կը քննուէր, առջի օր պատժական վերաքննիչ Ատեանին առջեւ տեսնուեցաւ և շարունակութիւնը յետաձգուեցաւ այս օրուան, ուր պիտի տրուի վերջնական վճիռը։ Դատարանը արդէն հաստատած է Մէօհրիւպէի հանգուցեալ Ճանիկի իսկական ժառանգորդը և դաւակը ըլլալը։

ԿՈՐՍՈՒԱՆ ԱՂՋԻԿ.— Պէլկրատ Բարուսրի կողմը բնակող քրիստեան Անաստասի 12 տարու աղջիկը Ցէվրօնիա շաբաթէ մը ի վեր անհետ եղած է։ Կը կարծուի թէ առեւանգած են աղջիկը որ գեղանի էր։

ՄՐՐԻԿ.— Սեւ ծովէն եկած լուրեր կ'ըսեն թէ Նոր մրրիկ մը ծագած է և բաւական վնասներ պատճառած է Էրէյլիի առջեւ։ Նախընթաց օր Էրէյլիէն մեկնող Թէուֆիք չոգենաւէն լուր չկայ։ Կը վախցուի որ ընկղմած է։

ՑԱՐՁԱԿՈՒՄ.—Անցած գիշեր Քուղկունճուք, Տէրէ-Իչի, փայտավաճառ Ապրահամ, միջնորդ Ապրահամ և պարտիզպան Թանաշ յարձակեցան Թիմուր ազա անուն անցորդի մը վրայ, զայն գետին տապալեցին և սկսան կողոպտել։ Սակայն մարդուն աղաղակներէն ոստիկաններ հասան և ձերբակալեցին չարագործները։

ՑՈՒՍԱՀԱՏ ՊԱՏԱՆԻՆ.— Մաքրիգիւղի չուկան իշկէմպէճի Իլիայի աշկերտը 18 տարու Նիքօ, վարպետին դաման վարմունքէն յուսահատած, առջի օր ինքզինքը նետեց պարտէզին ջրհորը, սակայն շուտով ազատուեցաւ։

ՄՕՍՀՈՅՈՒ ԱՆԽՈՀԵՄՈՒԹԻՒՆ.— Զմեռը եկաւ, և վառարանի ու ածուխի արկածներն ալ սկսան։ Առաջին զոհը եղաւ Բանկալթի, Թաչճը Պոտոսի աբարթմանին դռնապան Երզնկացի Հիւսէին որ առջի օր կրակ չմնելէ ու սենեակը գնելէ ետք պառկեցաւ։ Սակայն ածուխը աղէկ չվառուած ըլլալով, արտադրած ածխային թթուն սենեակը լեցուց ու մարդը շնչահեղձ մնաւ։

* * Օրթագիւղի հրէից վարժարանին մէջ 6 տարու աղեկ մը երբ վառարանին մօտ կը տաքնար, հագուստները կրակ առին և տղան մէջքէն վար ծանրապէս այրեցաւ։

ԹԱՏՐՈՆ

ՕՍՄ. ԿԱՏԱԿԵՐԳԱԿ ԹԱՏԵՐՈՒՄԸ

Ահմէտ Ցէէիմ էֆ.ի նորակազմ Օսմ. Կատակերգակ թատերախումբը, որ անցած չաբթու ա՛նչափ համակիր ու տաք ընդունելութեան մը արժանացաւ, այս գիշեր իր Բ. ներկայացումը պիտի տայ Շահզատէ-Պայիի մեծ թատրոնին մէջ։ Պիտի ներկայացնէ Ա. անգամ ըլլալով Սիրոտէնի ու Գայեսվէի մէկ խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտը, Զոյգ Սանդուխ, 3 վարագոյր, որուն պիտի յաջորդէ Գապիմիր Տրլավինցրի մէկ քրքջալիր կատակախաղը՝ Արշեռաւ Ռուսոդ մը, 2 վարագոյր։

* * Ահմէտ Ցէէիմ էֆ.ի նորակազմ Օսմանեան Կատակերգակ թատերախումբը ուրբաթ գիշեր փայլուն ներկայացում մը պիտի տայ Բերա, Վարիէթէի թատրոնը։ Աչքը լոյս բերացիներուն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

Վիեննա, 3 Դեկտ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ Վարչապետ Պառոն Պէք պատասխանելով իշխան Պիւլովի պատրաստած լեհական ծրագրի մասին եղած հարցումներուն, յայտարարեց թէ անհրաժեշտ է միջազգային օրինաց տեսակէտով միջամտել օտար երկրի մը գործերուն, որովհետեւ այս կերպով շարունակ կրնան խանգարուիլ խաղաղութիւնը և այդ երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները։ Պէտք է որ այս սկզբունքը յարգուի ամէնուն կողմէ, նոյնիսկ եթէ ոմանց զգացումը կը վիրաւորուի։ Գերմանները ծափահարեցին, իսկ Սրմատական Սլաւները բողոքեցին։ Վարչապետը յետոյ դէմ խօսեցաւ եղած բոլոր քննադատութեանց։

ԲԱՐԻԶ.— Այսօր Նախարարաց Խորհուրդ գումարուեցաւ և Պատերազմական Նախարար զոր. Բիքառ Ալէքսիոյ սահմանագլուխին վրայ պատահած միջադէպերու մասին հեռագիրներ հաղորդեց։

ՈՒԱՇԻՆԳԴԷՆ.— Նախագահ Ռուզվէլթ բացաւ Խորհրդարանը, պատգամագրով մը։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Մ. Նահանգաց Երեսփ. Ժողովը երէկ զբաղեցաւ Մր. Ռուզվէլթի քաղաքականութեամբ, նաև նկատի առնուեցաւ նախագահութեան ընտրելի Մր. Պրեանի ջատագոված քաղաքականութիւնը։ Ժողովին քուէն նպաստաւոր եղաւ Մր. Պրեանի, որով այս վերջինին ընտրութիւնը հաւանական կ'երեւայ։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Մ. Նահանգաց պատերազմական հախարար Մր. Դաֆդ, վաղը, Ռուսիոյ կայսեր պիտի ներկայանայ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թրիպիւն կ'ըսէ թէ Ռուսիոյ եւմտական նախարար Մ. Քոքովցէվ յաջողեր է Բարիզի մէջ 150 միլիոն ռուբլիական ոսկիի փոխառութիւն մը կնքելու։ Սեղանաւորներու խումբը պիտի կատարէ չէջաբերութեան հանելու գործողութիւնը՝ ամէնէն նըպաստաւոր վայրկեանին։

— Լորտ Բաղաքապետը Լոնտոնի աւստրիական դեսպանին հաղորդեց միջնաքաղաքին չնորհաւորութիւնները՝ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր վաթսունամեայ յոբելեանին առթիւ։

ՍՈՖԻԱ.— Ֆերտինանտ իշխանը Բարիզ ու Լոնտոն գնաց՝ իր մօրը՝ Քլէմանթին իշխանուհիին թոռնած ժառանգութեան գործովը զբաղելու համար։

ՀՌՈՄ.— Այսօր տեղի ունեցաւ հանդիսաւոր բացումը առողջապահական միջազգային ժողովին, և Մ. Թիգոնի բարի գալուստ մաղթեց պատուիրակներուն, յանուն թագաւորին։ Ֆըրանս. դեսպան Մ. Պառէր՝ նախագահ և Իտալացի երեսփոխան Սանդրօ Լիգուի դեր-նախագահ անուանուեցան։

ԲԱՐԻԶ.— Հրապարակը չատ ամուր է օտար հրապարակներու դրամական ձգտումը թուլնալուն հետեւանօք։ Նիւ Եորքէն լուր կը տրուի թէ դրամական տագնապը բարւոքելու վրայ է։ Մէկ քանի պանքաներ սկսեր են վճարումներ ընել։ Նիւ Եորքի սակարանին մէջ ոգեւորութիւն կը տիրէ, որով չահադիտական գլխաւոր թուղթերը բարձրացան։ Լոնտոնի Սակարանն ալ աղէկ կերպով ազդուեցաւ Նիւ Եորքէ եկած այն նպաստաւոր լուրերէն, որոնցմէ կ'երեւի թէ ամերիկեան թուղթերը բարձրացեր են, և պանքային դուրս զեղչի տակը իջեր է 5.75ի, որով յոյս կայ որ Անգլիոյ Պանքան մօտերս իջեցնէ իր զեղչի տակը։ Ֆրանս. Ռանդ եղաւ 95.57ի, և օտար թուղթերը ևս բարձրացումներ ունեցան։ Օսմ. թուղթերը ամուր են, Էրէյլի 312 ֆր., Ռիօ Թինթօ աղէկ բռնուեցաւ, պղինձի գնայն 62ի եկելուն վրայ։ Պալիա Գարա Այտըն ինկաւ 442ի, կապար՝ անփոփոխ։ Հարաւ. Ափրիկեան թուղթերը աղէկ բռնուեցան։ Թրանսվալ՝ 50 ֆր.։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

(Նոյեմ. 21 Չորեքշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Առաջին ճերմակ օխան		52—
Երկրորդ »	»	50—
Խառն		48—
Ջաւտարը		47—
Կարծր առաջին	»	52—53
Կարծր միջին	»	50—51
Կարծր խառն	»	48—

Այսօր 3 վագոն Անտալիոյ ցորեն ժամանեց։

ԱԼԻՒՐ Ղրշ.

Տեղական ելքուստ Ա. պարկ		102—
» » Բ.	»	100—

ԹՈՓ

Նիստն 24 փարա

ԳԱՐԻ

Բէօսթէնճէ քիլէն		18—18½
Բուսմէլի և Մերսին	»	18—

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյս վագիէն Լակա, Բեսթիպ Բասէմ թաղ Սէպէթճի փողոց 22 թիւ տան կէս բաժինը Ս. եկեղեցւոյս մակրիլ մնացած ըլլալով, Թաղ. Խորհուրդս այս տան մնաց կէս բաժնին հետ ամուրդի դրած է ամբողջովին։ Թէ՛ Ս. եկեղեցւոյս մակրիլ մնացած կէս տունը և թէ ամբողջովին գնել փափաքողք կը հրաւիրուին ներկայանալ ի Թաղական Խորհրդարանս ամէն առաւօտ թուականէս մինչեւ մէկ ամիս ի ժամ 3—5։

1—5 (ԿՆԻ)

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

21/4 Դեկտեմբեր 1907

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ԲՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ Օ.Ո.		101 37½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	102 04
Երէկուան էն բարձր գինը	»	102 08½
» էն վար գինը	»	101 35

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ ֆր.		162 25
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	162 25
Երէկուան էն բարձր գինը	»	162 62
» էն վար գինը	»	162.—

Միթիլիի Պանքա		5 20
Սելանիկի »	ֆր.	137
Բարաու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	40 —
» Օրաֆէա	»	32 —
Շերքէթը Խայրիէ Օ. Ո.		44.—
Շերքէթը Խայրիէ Համիտիէ Օ.Ո.		4.40
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	7 80
Ժիւիսսանս Թրամվայ	»	3 45
» պարտաթուղթ	ֆր.	471.—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	321.—
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ. Ա. Ո.		16.—
Իզմիրի քարափ	»	592
Օսմ. Ապահով. Ընկ. Օ. Ո.		4.10
Բարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	431.—
Թրանսվալ		47 75

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Ցունական փոխառութիւն ֆր.		237.—
Պանք Նաս. Կրէս.	»	416.—
» » » Նոր Օ.Ո.		4 05
Լաւրիոն	ֆր.	64 —

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղրշ.ն	ղրշ.	փր.
Ֆրանսական ոսկի		87.14
Անգլիական ոսկի		110 05
Բոլ		91.10
Մէճիտիէ արծաթ		108.02
» յառորդ		108.—

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ» ԹԵՐԹՈՆԸ
ԳՐԵՑ
ՌՍԱՎԻԼ ՅԸ ՄՕՆԹԷԲԻԷՆ

— 105 —
ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ
Ճ. Մ.

Վայրագ Կինը

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՄԻԼԻԱՆԱՏԷՐ ՄԱՐԴԸ

Ա.

Ո՛հ, այս ինչ տաժանելի վիճակ, Աստուած իմ, ձեր այդ առաջարկը։ Եղբայր, ինծի համար մեծ տառապանքի և թշուառութեանց աղբիւր մըն է, կամ կրկին կը յիմարանամ և կամ յուզումին սաստկութենէն վրայ կը հասնէր։ Բան մը կը խնդրեմ քեզմէ, եղբայրս, կը պաղատիմ, որ այդչափ յառաջ չերթաս, ապա թէ ոչ բացէ՛ի բաց կը յայտարարեմ թէ եթէ անգամ մը գլուխ վերցնեմ, ծանր հետեւանքներ անխուսափելի պիտի ըլլան։

Ալպէր ուսերը ցնցելով։

Սիրելիս գիտցած եղիր որ ինչ որ ըսես, ի՞նչ որ ընես, չես կրնար զիս իմ նպատակէս շեղեցնել։ Որովհետեւ ես ինչ որ ընեմ ձեռքս խիղճիս վրայ դնելով կընեմ։ Աղէկ կ՚ըլլայ, դուն վանք մը քաշուիս, զաւկիդ գալով, ինծի վստահէ զայն ես կը մեծցնեմ և ապագան ալ կապահովեմ։

— Ես կը կրկնեմ թէ երկվայրկեան մը անգամ չէք կրնար զիս զաւկէս բաժնել։ Ան ես հոն պիտի ըլլամ։

Այս խօսքերը ըսելէ վերջ Անտրէ պատասխանի սպասեց։

Ալպէր սակայն փոխանակ պատասխան տալու դուրս ելաւ և սպասաւորները կանչելով։

— Բարեկամներս, ձեր ամէնուն ալ հաւատարմութենէն գոհ եմ։

Սիրելի քրոջս Անտրէի մասին ասկէ ետք աւելի հոգածութիւն և խնամք ունեցէք, որովհետեւ ցաւով տեսայ թէ մայրին հիւանդութիւնը ուրիշ վիճակ մը ստացեր է։ Խելքը միտքը ապարանքէն փախչիլ է։ Ինչ որ ալ ըսէ, չընայ որ խաբուելով զայն դուրս ձգէք։ Ձեզ տեսնամ..

Սպասաւորները ցրուեցան և Ֆրանսուա մնաց միայն Ալպէրի հետ։

— Պարո՛ն հրաման մը ունի՞ք ըսաւ Ֆրանսուա։

— Այո, վաղը առտու ատնտու կինը պէտք է մանկիկը առնէ և ուրիշ տեղ մը տանի։

— Ո՞ւր, պարոն։

— Բարիզի շրջակայ գիւղերէն մէկը։

— Դո՞ւք պիտի որոշէք։

— Ո՛չ, յարմար տեղ մը գտնալու է։

— Ես չատ յարմար տեղ մը գիտեմ։

— Ո՞ւր։

— Վարէն սէնթ Իլէր գիւղին մէջ, պարտիզաւոր պզտիկ տուն մը կայ ատնտու կինը չատ հանգիստ կունայ ըլլալ հոն։ Պարտիզպանը իր կնոջ հետ կից տան մէջ կը բնակին, և պարտիզպանին կինը կօգնէ ատնտուին։

— Ի՞նչ տեսակ մարդիկներ են։

— Շատ շնորհքով, իմ ազգականներէն են, վստահութիւն ունիմ վրանէն։

— Վարձքը քանի է արդէ՞օք։

— Չեմ գիտեր, եթէ կուզէք երթամ հարցնեմ։

— Ո՛չ, միասին կերթանք։

— Երբ։

— Այսօր, և նոյն իսկ հիմա կրնանք երթալ։

— Կառապանին լուր տա՞մ որ պատրաստ ըլլայ։

— Ո՛չ, վարձու կառքով մը կերթանք։

Տասը վայրկեան վերջ կառք նստելով երկաթուղիի կայարան գացին։

* * *

Ալպէրի անզգայ յայտարարութիւններէն վերջ, Անտրէ մինակ մնալով ըսկսաւ մտածել։

«Եղբայրս օրէնքով իմ վրաս խնամակալ է, որով պարտաւոր եմ հնազանդիլ իրեն։ Շիտակը ես այդ օրէնքին չանսամ ալ կըլլայ, որովհետեւ մարդոց հաստատած օրէնքներէն դուրս երկու օրէնք կայ։ Աստուածային և բնական օրէնք, որոնք չեն թոյլատրեր զաւկի մը մորմէն բաժանումը։

Զանգակը զարկաւ, սպասուհին ներս մտաւ և յարգանքով,

— Հրաման մը ունի՞ք օրիորդ։

— Ատնտու կնոջ ըսէ որ մանկիկը բերէ։

— Շատ լաւ, օրիորդ։

Քանի մը վայրկեան վերջ ատնտուն զաւակը Անտրէի յանձնելէ վերջ ետ քաշուեցաւ։

Անտրէ ըսաւ ատնտուին։

— Հոս թող կենայ մանկիկը, դուք կրնաք դուրս երթալ։

— Սակայն տիկին, բժիշկին յանձնարարութիւնը յիշեցէք, առանց մանկիկին դուրս չեմ կրնար ելլալ, ինծի այնպէս հրահանգ տրուած է։

— Բժիշկին ծառայութեանը վերջ գտած ըլլալուն համար անոր հրամանն ալ արժէք մը չունի։ Որով կրկին կ՚ըսեմ ձեզի դո՛ւրս ելէք։

Անտրէի ձայնին մէջ բարկութիւն մը կար, բայց ատնտուն դուրս չելլաս հաճելի հլլալու համար այն մարդուն ատկէ պիտի ստանար իր ամսականը։

— Բնչի կը սեսմ, չես լսեր, ի՞նչ կեցեր ես հոս։

— Շատ լաւ լսեցի, սակայն ստիպուած եմ դուրս չելլելու առանց մանուկին։

(Շարունակելի)

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
Մ. ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԴՐՈՒԹԵԱՄԲ կը դարմանէ ամէն տեսակ ակռայի և լինտի հիւանդութիւնները, փտած ակռաները կը լեցնէ՝ առողջ ակռաներու պէս երկար ատեն գործածելու պայմանաւ։

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՄԵԹՈՏՈՎ, նուրբ, ճաշակաւոր և դիմացկուն արուեստական ակռաներ կը պատրաստէ, բնականին նման։

Հիւանդ կ՚ընդունի ամէն օր իր դարմանատան մէջ, Բերա, Մեծ-Բարմաքդարու փողոց թիւ 8։ Կարօտ հիւանդները ձրի կը դարմանէ՝ հինգշաբթի օրերը Բերայի Աղքատախնամի Դարմանատան մէջ։ 25—13

Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ կ՚ընդունի

ԴՐԱՄ ՓՈԽ ԿՈՒՏԱՑ

Անտոն էֆ. Նախնիքեան այլ և այլ աւանդներու վրայ դրամ փոխ կուտա դիւրամատչելի պայմաններով։

Մարքուճճըլար, Պէօյիւք Ապուլ էֆ. խան, թիւ 14։ 3

ԱԲՐՈՏԻԹԵԱՆ
ԵՒ
ԾՆՆԴԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱՑ
ԱԽՏԵՐՈՒՄ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆՈՒՄԸ

Առաջին այցելութիւնը ՁՐԻ է

Մենդական և աբրոթիտեան գործարաններու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկ

ՏՕՔԹՕՐ
ԳԱՌԼՈ ՅԱԿՈԲԵԱՆ

գիտական վերջին նորութեանց չնորհիւ առանց ցաւ պատճառելու ենթակայնին, հիմնապէս կը բժշկէ աբրոթիտեան և ծննդական հիւանդութեանց ամէն տեսակ հիւանդներ, և մանաւանդ գծուարամիզութիւնը։

Ամէն օր, կէս օրէն վերջ, բաց ի կիրակի օրէն, կը գտնուի Պանկո-Գալաթա շարաւանատան Հանի Պէհիրի անկիւնը թիւ 18, Մէրճանքեանց-Պիանոի Դեղարանը։

Ուրբաթ օրերը ձրի 50—26

ՄԵԾ ՀԱՆԴԵՊԱՎԱՃԱՌ

Տարիներէ ի վեր ծանօթ է Թոփալեան խանի

ԳՐԻԳՈՐ ԷՖ. ԷՐՄԷՆԵԱՆԻ
ՄԵԾ ՀԱՆԴԵՊԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

այս անգամ պատրաստած է ձմեռուան յատուկ կերպասներէն շիք և տոկուն հագուստներ, ինչպէս նաև

ԲԱԼԹՕՆՆԵՐ,
ՄԵԾԻ ԵՒ ՏՂՈՒ ՓՕՍԹԻՄՆԵՐ

մաքուզներ, բաւարարիներ են։ Եւն։

ԳԻՆՆԵՐԸ ԽԻՍ ԴԻՒՐԱՄԱՑՈՒՆ

ԳԻՆԸ ՈՐՈՇ է ԹԻԼԸ Ձ ՂՐՈՒՇ

Ցուլթան Համամ, Թոփալեան խան Թիւ 34

ԵՐԿԱԹԵՂԻՆԱՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ղալաթիա Մահմուտիէի Եաssէսի թիւ 44

Շինութեանց ինչպէս նաև առանին գործածութեան պէտքերու յատուկ առարկաներ, կղպանքներ, մսի մեքենաներ, պարտէզի մկրատ, ջրհան և անոնց գործադրութեան համար Կազ Մոթէօներ, ինչպէս նաև Ամերիկեան Մից Վայս համբաւաւոր գործատան (fabrique) ծովային մեքենաներու, և ատաղձագործի ու երկաթագործի սեփական գործիքներու հայթայթման համար ամենայն վստահութեամբ կրնաք դիմել Ղալաթիա, Մահմուտիէ Եաssէսի, թիւ 44, Լեւոն էֆ. Կիւմիւշկերտանի վաճառատունը, ուր առանց սակարկութեան կը ծախուին վերոնշանակեալ առարկաները և ապպրանքներ ալ կ՚ընդունուին և կը հայթայթուին փութով և խիստ դիւրամատչելի գիներով։ Ապահովուելու համար անգամ մը միայն նոյն վաճառատունը դիմել բաւական պիտի ըլլայ։

ԵԹԷ Կ՚ՈՒԶԷՔ ՁԵՐ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ
ՀՈԳ ՏԱՆԻԼ
ԱԼԷՄՏԱՂԻԻ ԿԱՐԱԳԸ

Նախընտրեցէք միւսներէն։ Այս ամենապատուական կարագը, որուն իւրաքանչիւր օման 25 օխա կաթէ պատրաստուած է, շատ համեղ, զուտ, առողջապահական է և շատ օգտակար։ Կ՚պատրաստուի Մէհմէտ Ճէվալէտտին էֆ. կողմէ, և չափազանց խնամք կը տարուի մաքրութեանը։ Միքրոպէ զերծ կացուցանելու համար Բասդէօռեան դրութեամբ կ՚Թորուի։ Այս կարագն անգամ մը փորձողներ կրնան գնահատել անոր առաւելութիւնները։ Նշանաւոր բժիշկներ ամենքն ալ ընդունած են այս ճշմարտութիւնը, Կեդրոնատեղին և մթերանոցը՝ Ղալաթիա, Խալիլ փաշա խան փողոց, թիւ 17 վաճառատունը։ 3—20

ԳՈՒՄԳԱԲՈՒ
ԱՍՕՄՓՍԻՕՆԻՍԹ ՍԷՕՈԵՐՈՒ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆԸ

Գումգաբու Գաղղ. Ասօմփսիօնիսթ սէօոերու դպրոցը հիւանդ տղայոց յատուկ դարմանատուն մը բացուած է։

Բ., և Ուր։ օրերը կէս օրէ վերջ ժամը 1—4 (Ը. Ե.), հիւանդ տղաքներ կը դարմանուին։

Եչ. օրերը մինչ կէս օր աղքատ հիւանդ տղայք ձրիաբար կը դարմանուին։ 20—3

ՁՄԵՌՈՒԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ.— Եղանակին յարմար և անգլիական ու գաղղիական առաջնակարգ կերպասներէ պատրաստուած արանց և տղոց համար ամէն տեսակ հագուստի ճոխ մթերք մը հասած է Սուլթան Համամ Բինթօ խանի տակ «Ճէյլան» հարթանօթի հանդերձատունը՝ որոնք գիներ մասին անմրցելի առաւելութիւն մը ունենալովնին հանդերձ կը ծախուին մէկ թիւը 2 ղրշ. և 0/0ին 10 զեղչով. հոն կը ծախուին նաև անգլիական գործարաններու արանց և տղոց մուշանպաները. առիթ մը որով յուսալի է թէ հասարակութիւնը պիտի կարենայ գնահատել։ 2—20

ԽԱՑԱԼ

Թագսիմտէ վագը էֆթալօֆօս գաղինսօրնտա խայալի Աչզէ Բազի էֆ. մարիֆէթիլէ իշլու թըշրինը սանինին 24ինճի ճումսա էրթէսի ագշամը եանի բազար կիճէսինէն իթիպարէն հէր քէնճէնպիր կիւնիւ ագշամը եանի ճումսա կիճէսի իլէ ճումսա էրթէսի ագշամը եանի բազար կիճէլերի նէվուսուլվէ կիւլիւնճիւ խայալ լուպիյաթը իճրա օլունուպ, բէրտէ արաբրնտա տարի միւքէմմէլ ինճէ սաղ թագըմը իճրաի ահէնկ էյլէյճէէք տիր։ 4—2

ՏՕՔԹ. ԻԶԶԷԹ ՔԵԱՄԻԼ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ԱԲՐՈՏԻԹԵԱՆ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Ցիշեալ բժիշկը որ մորթային և սիֆրոտիդեան հիւանդութեանց իբր մասնագէտ ծանօթ է արդէն, այս անգամ բժշկական վերջին կատարելագործեալ մէթոտներուն համաձայն կը դարմանէ բոլոր մորթային հիւանդութիւնէ վարակուողները։ Ինչպէս նաև քիչ ժամանակի մէջ և կատարեալ ճարտարութեամբ ու անգամ մըն ալ չկրկնելու պայմանաւ կը դարմանէ ջերմամիզութեան ամէն տեսակները։

Ամէն օր կէս օրէ վերջ ժամը 8էն մինչեւ 10½ կը գտնուի Պաղչէ-Գապու Համիտիյէ Սիպիլի դիմացը Աբիկ Իւթիւճեան էֆ.ի դեղարանը։ 4—10

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ
ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ 1908

ՀԱՄԱՌՕՏՐ, 128 էջ, 38 էջ յաւելուածով ու Պոլսոյ Ս. Պատրիարք Հօր ու կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին լուսանկարներով զարդարուած, 1 դր. Թղթակազմը և 5 դր. փառակազմը։

ԸՆԴԱՐՁԱԿԸ, 320 էջ, Պոլսոյ Ս. Պատրիարք Հօր ու Կիլիկիոյ Ս. Կաթուղիկոսին, ինչպէս նաև տասն ուրիշ լուսանկարներով զարդարուած, իր մըրցանակաւոր խնդիրներովը և օգտակար, պարզ, համառօտ և ամփոփ գիտելիքներովը ամէն անհատի, սեռի, հասակի և վիճակի անհրաժեշտ ճոխ գանձարան մըն է։

ԿԵԴՐՈՆ ՎԱՃԱՌՄԱՆ, Մահթէսեան տպարան, Ամերիգան խան, Պոլիս։ Կը ծախուն նաև Պոլիս և գաւառս միայն առաջնակարգ գրավաճառներ, Թղթակազմը 3 դր., և փառակազմը 10 դահեկան։

ՓՈՒԹԱԼ ԳՆԵԼ ԴԵՌ ՁՍՊՇՌԱԾ 20—14

Cacao «BOON»
HOLLAND

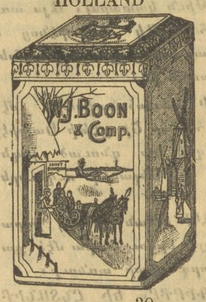

30 գաւաթ պատրաստուելիք տուփը 5 դահեկան
60 » » » 9 »

Կը գտնուի, գլխաւոր դեղարանները, դեղի մթերանոցները, շաքարեղինաց ու նպարեղինաց վաճառատուներ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
ՖՆՏՔԼԵԱՆ ԽԱՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ

25—5

ՊՈՒՆ և Ընկ.եան պատրաստած փոշիացեալ ԱՆԽԱՐԴԱԽ քաքաւն բոլանդա եկերոպիոյ մէջ մեծ յարգ գտած է բացի ունեցած օգտակար յատկութիւններէն նաև իր ամենադիւրին պատրաստութեամբ։

ՊՈՒՆ քաքաւն տուրճի ու թէյի գործածութեամբ ջղային ու ստամոքսային կարգ մը անհանգստութեանց ենթարկուելու հնարաւորութենէն զերծ պահող ու միւնոյն ատեն կաղդուրիչ, մնուցուցիչ և խիստ քաղցրահամ խմելիք մըն է, գործածելի ամէն եղանակի ու ամէն տարիք։

Դիւրին պատրաստութիւն.— Մէկ թէյի գաւաթի մէջ 2—3 արծաթ դգալ շաքարի ու մէկ դգալ քաքաւի խառնուրդին վրայ եռացեալ ջուր կամ ատաք կաթ լեցնել ու խառնել, և ահա՛ պատրաստ կ՚ըլլայ խմուելու։

30 գաւաթ պատրաստուելիք տուփը 5 դահեկան
60 » » » 9 »

Կը գտնուի, գլխաւոր դեղարանները, դեղի մթերանոցները, շաքարեղինաց ու նպարեղինաց վաճառատուներ։

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
ՖՆՏՔԼԵԱՆ ԽԱՆ
Կ. ՊՕԼԻՍ

ԱՊԱՌԻԿ
6 ԱՄԻՍ ՊԱՏՄԱՆԱԺԱՄ ԿԱՄ ԱՆՊԱՏՄԱՆ ԱՊԱՌԻԿ
5000Շ ԱՒԵԼԻ ՏԵՍԱԿ ԻՐԵՂԵՆՔ 5000

Տեղական և Բարիզի 14 և 18 առտիճան ոսկւոյ վրայ բազմատեսակ գոհարեղէններ. օղ, ժառի, առեղ, և այլն. նաև անուններու սկզբնատառով գոհարազարդ մատանիներ, ոսկի, արծաթ ժամացոյցներ և նորաձեւ շղթաներ, առանցմէ դատ ամէն եղանակի յատուկ պատրաստ և չափս վրայ զգեստներ, կօշիկներ ու գլխարկներ, արանց, կանանց և աղջոյց համար։ Նաև մուշամպա վերարկուներ, բուրդէ և մետաքսէ շրջազգեստի կերպասներ, պատրաստ ճերմակեղէններ նաև խասա, ամերիգան, պոտմա, և այլն, և զարդի վերաբերեալ պիտոյք, մեքենաներ՝ լուսոյքի, լուսանկարի, կրամոֆոն, ինչպէս նաև կարի (ճոնս, Նոմման) և այլն։

Ունինք նաև եւրոպական նուրբ ճաշակով պատրաստուած կան կարտաթիք, հիւրանոցի, ննջասենեակի, ճաշարանի և խոհանոցի վերաբերեալ ամէն իրեղէնք, ամէն տեսակ վառարաններ, նաև բաղնիքի, խոհանոցի եւրոպական չարժուն օճախ են։

Վաճառատունս իր տեսակին մէջ միակն է որ չանած է հանրութեան վստահութիւնը, գնահատուած է նաև իր ապրանաց տոկունութիւնը, նրբութիւնը և ժամանութիւնը։

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՁԿԱՑ
Կանխիկ գնողին % 5 զեղչ

Ճաբաթական եւ ամսական վճարման համար հաւատիչներ փիսս պատրաստ են։
Հաճեցէք դիմել ՀԵՐՃԱՑԻ վաճառատուն
Մեծ Շուկայ, Ոսկերչաց Մեծ Փողոց թիւ 13։

ԱՐՏԱՔՈՅ ԿԱՐԳԻ
ՄԵԾ ԼԻՔԻՏԱՍԻՕՆ
ՊԱՀՋԷ-ԳԱԲՈՒ ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՊՕՆ ՄԱՐՇԵԻ ԿԻՑ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Այս վաճառատունը քովը գտնուած մեծաքանակ մթերքը ձեռքէ հանելու համար իսկական լիքիտասիօնի մը ձեռնարկած է։ Ապրանքներու տեսակին համար % 50. % 40. % 30 զեղչուած են գիները, որոնք ապրանքներու վրայ նշանակուած են։ Ահա այդ ապրանքներէն գլխաւորները։

Անգլիական թիֆթիկ արանց, կանանց և տղաց համար ֆինելներ, բանուած և պարզ ընտիր կտաւէ չապիկներ, հովանոցներ արանց և կանանց, ձուլածոյ սպաններ, ընտիր բրդեայ ֆանելներ արանց և կանանց բիւրէ և զէֆիր չապիկներ, դրամապանակներ և ծխատփիր, ձեռքի պզտիկ պայուսակներ, մետաքսեայ՝ քազմիրէ և բազմաթիւ կիսազգեստներու տեսակներ, արտաքոյ կարգի նուրբ և ճաշակաւոր փողկապներ։ Կանանց յատուկ ճերմակեղէն, արանց և կանանց գուլպաներ, սուրճի և սեղանի ուշաներ ինչպէս նաև գուլաբներ, և ուրիշ այլազան և ճաշակաւոր առարկաներ։

HUILE DE HOGG de FOIES FRAIS DE MORUE

ՌՕԼ ՊՕՏԸՐԻ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 13, ՊԱՐԻԶ

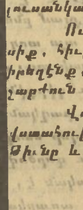

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ
Թ. Բ. ՀՕԳԻ
ՄՕՐԻԻ ԶԿԱՆ ԹԱՐՄ ԻՒՂԸ

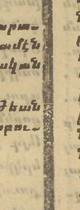

Միակ գործարանն է որ կ՚երաշխաւորէ անարատ, ազդու և դիւրամարս իւղ մը, ամէն երկիրներու բժշկական մարմնոցն կողմէ գնահատուած։

Կը ծախուի դեղի բոլոր մթերանոցներուն և դեղարաններուն մէջ։ 9—50

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼ
ԴՕՆԹՈՒԱՌ ՁԼ. Է. ԾԱՆՆԻ

ՊՕՍԹՕՆ "ՀՈՒՏ,,Ի
ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՃՆԵՐԸ
ԽԻՍ ՆՈՒՐԲ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆ
ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ
ԵՐԵՄՆԵՐԸ ՈՉ ԿԸ ՊԱՏՐԻՆ ԵՒ ՈՉ ԿԸ ՃԱՔԻՆ

ՄԻ ՄԻԱՅՆ ՌՈՒԲԼԻՍՄԻ ՀԱՄԱՐ
ԿԸ ԾԱԽՈՒԻՆ ՄԵՐ ԼԱՍՏԻԿՆԵՐԸ
ՀԵՏԵՒԵԱԼ ԳԻՆԵՐՈՎ

Արանց համար զոյգը	18.	20.	23. 25 դրուշ
Կանանց » »	10.	12.	15. 17 »
2հն 14 տարեկան տղոց	8.	10.	12. 15 »

Եւ ամէն տեսակ լաստիկներ

Միակ ընդհ. մթերանոց Կ. Պոլիս Մեյսանճեղ փողոց թիւ 14 ուր բէ՚ մեծամասնակ եւ փոքրամասնակ կը ծախուի։ «ՎԵՐՋԻՆ ԴԻՆ»

2—12 ԸՆԴՀ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ՍԵԼԵՍԱՆ, ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.

ԱԴԱԶՆԱԿԱՐԳ ԳԻՄԻԱԳԻՏՆԵՐԷՆ ԵՒ ԱՆԽՈՒԱՆԻ
ԲԺԻՇԿՆԵՐԷՆ ՔՆՆՈՒԱԾ ՈՒ ԱՆԽԱՐԴԱԽ ԸԼԼԱԼԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ

ԱՄԷՆ ԿՕՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ ԵՒ ԱՄԵՆՈՒՈՏ ԳՆԱՀԱՏՈՒԱԾ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՄԷՆ ԴԱՍԱԿԱՐԳԻ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ ԵՒ ՕՔՍԻՏԷ — ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

Կ՚ուզէք ճիշդ, անփոփոխ կերպով հիշդ ժամը ունենալ։ Կ՚ուզէք միանգամ ընդ միշտ ազատիլ աւելի կամ նուազ վիճելի յատկութիւններ ունեցող ժամացոյցներու առթիւ տարուած տարաձայնութիւններէն։ Բացարձակապէս պէտք է որ կրնաք ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը, որ կէս դարէ ի վեր տարածուած է աշխարհի բոլոր հրապարակներուն վրայ, ուր անհուն հռչակ մը չահած է՝ չնորհիւ իր լուրջ և անթերի յօրինուածքին։ Ժամագործական գիտութեան կատարած ամենավերջին յառաջդիմութեանց բարձրութեան վրայ գտնուող սոյն ժամացոյցը ճշդութեան հրաշալիք մըն է պարզապէս։ Իր գերազանց բանուածքով, իր հիանալի տեւականութեամբ, և իր ուրիշ ապացուցուած յատկութիւններով կը մթագնէ նոյն կարգի բոլոր արտադրութիւնները, որոնց մէջ հեռաւորագոյն գերակայութիւնն անվիճելի կերպով իրեն սեպհականեալ կը մնայ։ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու արժանացած ընդհանուր գնահատման ամէնէն պերճախօս ապացոյցները կ՚ընծայեն գիտական մարմիններ։ Նաւատորմիղներ և ապրանքատար, բեւեռային տարաւանտմբեր, երկաթուղեաց ընկերութիւններ, եւն. եւն., որոնք ամենուրեք և այլասերիրէն ընդունած են Լոնժին ժամացոյցներու գործածութիւնը։ Վերջապէս կարեւոր է յաւելուլ թէ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցներու բարձր համբաւը նուիրագործող վարձատրութիւնը բազմաթիւ են, որոնցմէ կը բաւէ միայն մի քանին.

ԱՆՎԷՐՍ.— Պատուոյ մեծ վկայագիր՝ 1885
ԲԱՐԻԶ.— Մեծ մրցանակ 1889
ԺԸՆԷՎ.— Արտաքոյ մրցման, Անդամ Ժիւռիի՝ 1896
ՊՐԻՍԷԼ.— Մեծ մրցանակ 1897
ԹՈՒՆ.— Արտաքոյ մրցման, Անդամ Ժիւռիի՝ 1899
ԲԱՐԻԶ.— Մեծ մրցանակ 1900։
ՄԻԼԱՆ.— Մեծ մրցանակ 1906
եւն. եւն. եւն.

ՄԻԱԿ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԲՈՎԱՆԴԱԿ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՆԱՍԻՊ Ի. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Մահմազաղերլար փողոց թիւ 44, Մեծ-Շուկայ 35—50

Կը գտնուի բոլոր ժամացոյցի վաճառատուներուն մէջ

Ցիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուի նաև ամենագեղեցիկ և ամենաճոխ մթերք մը ոսկի շղթաներու և գոտաթիզեաց, ինչպէս մատանիներ, քսակներ, օղեր, ապարանջաններ, եւն. եւն։ Ցանձնարարութիւնք ևս կ՚ընդունուին։

ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆ
ՍԱՄՆԱԳԷՏ ՀԱՐՍԱՆԵԿԱՆ ՍՈՄԵՐՈՒ
ԵՒ
ՄԹԻՐՈՒԹԵԱՆ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐՈՒ

Կ՚ուզէք հարսնիքներնուդ փայլը աւելցնել, գեղատեսիլ «էֆէկ» մը տալ մոմերուն, դիմեցէք ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆ վաճառատունը, ուր բոլոր պատրաստ գտնուած մոմերէ կը զարդարուին նաև մեծ խնամով վերջին նորաձեւութեամբ ճաշակաւոր մոմեր անմրցելի ածան գիներով։ Կը գտնուի նաև հոն հարսի կոյտակ, քողք, քողքի մնոտուկ, զարդարուած կողով, ծաղիկի փետուր, եւն. եւն. եւն.։

Փութացէ՛ք, հարսնիքի տէրեր, այցելել անգամ մը Նշան Ձամիչեանի հարսանեկան մոմերու ճոխ վաճառատունը ուր ո՛չ միայն ձեր ճաշակը, այլ նաև ձեր քսակն ալ գոհացում պիտի գտնէ։

ՍԻՍԱԼ ՏԵՂ ՁԵՐԹԱՔ
ՆՇԱՆ ՁԱՄԻՉԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Քամանքօ խանի տակ, 86 թիւ